

METODISKAIS LĪDZEKLIS
BIBLIOTEKĀRIEM

1.

ATBALSTOŠI UN VIESMĪLĪGI INFORMĀCIJAS CENTRI

LiBri

Eiropas Savienības
finansēts

AUTORI

- **Mickaela Churchill** ir migrācijas pētniece no Francijas un specializējas bērnu un jauniešu izglītības un sociālās iekļaušanas jautājumos. Savā darbā galveno uzmanību viņa velta migrantu, bēgļu un rasu kopienu integrācijai.
- **Gaya Blom** ir pieredzējusi pasniedzēja un programmu vadītāja, kura daudzus gadus strādājusi ar migrantu grupām Eiropā, Tuvajos Austrumos un Āfrikā.
- **Andrea Foschi** ir valsts skolas bibliotekārs Maurice D'Ocagne pamatskolā Parīzē, Francijā. Viņam ir speciālās zināšanas daudzveidības iekļaušanā un mazaizsargātu jauniešu atbalstīšanā.

REDAKCIJAS KOMITEJA — BIBLIOTĒKAS BEZ ROBEŽĀM

- **Claire Helluin** — LiBri projektu vadītāja — galvenā redaktore
- **Marie Aquili** — pedagoģijas eksperte
- **Nikita Cabaret** — dokumentācijas eksperte
- **Manuella Bittor** — grafiskā dizaina eksperte

GRAFISKAIS DIZAINS

- **Manon Senal**

TULKOJUMS

- **NaTakallam**

ĪPAŠA PATEICĪBA

Īpaši pateicamies LiBri projekta konsorcijam par sākotnējo izpēti un korektūru, kas veikta Itālijā, Francijā, Polijā, Rumānijā un Latvijā: BSF filiālei Itālijā, ANVITA, FRSI, ACV, KISC un EBLIDA.

Tāpat arī pateicamies mūsu zinātniskajiem recenzentiem: Nicolas Cogerino, Véronique Duverger, Marjorie Basuyau un Tiphaine Lemaire.

Šie mediācijas resursi tika izstrādāti LiBri projekta ietvaros, kas ir Eiropas Savienības līdzfinansēta Eiropas iniciatīva un ko vada Bibliotēkas bez robežām (BSF) kopā ar Eiropas organizāciju konsorciju (ACV, ANVITA, BSF filiāli Itālijā, EBLIDA, KISC, FRSI). Šī projekta mērķis ir stiprināt bibliotēku kā iekļaujošu, pieejamu vidi, kurā aktīvi tiek atbalstīti cilvēki ar migrācijas pieredzi.

Izmantojot virkni tematisko metodisko līdzekļu un 50 vietēja līmeņa integrācijas stratēģijas, LiBri nodrošina bibliotekāriem praktiskus rīkus, lai veicinātu izpratni par kultūru, atbalstītu integrāciju un sekmētu kopienu jēgpilnu iesaisti.

Plašāka informācija par LiBri un tā konsorciju ir pieejama vietnē: www.librarieswithoutborders.org

Metodiskos līdzekļus iecerēja un izstrādāja BSF, kas kopš 2017. gada strādā pie tā, lai padarītu zināšanas pieejamas visiem. Ar savām solidaritātes iniciatīvām šī organizācija padara kultūru, izglītību un informāciju par spēcīgiem rīkiem izturības, noturības un pilnvērtīgu iespēju veicināšanai. Izmantojot inovatīvus risinājumus, plašu satura bibliotēku, kas pieejama vairāk nekā 27 valodās, un atzītu pieredzi kopienu iesaistē, BSF sasniedz cilvēkus krīzes zonās, attīstības vidēs un reģionos ar dziļu nevienlīdzību vairāk nekā 30 valstīs, tostarp Francijā.

Eiropas Savienības finansēts. Paustie viedokļi un uzskati atspoguļo autora(-u) personīgos uzskatus un ne vienmēr sakrīt ar Eiropas Savienības vai Eiropas Komisijas viedokli. Ne Eiropas Savienība, ne Eiropas Komisija nenes atbildību par paustajiem uzskatiem.

Akronīmu saraksts

ACV	Nākotnes kopienu asociācija
AMIF	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds
ANVITA	Viesmīlības pilsētu un teritoriju nacionālā asociācija
BSF	Bibliotēkas bez robežām
EBLIDA	Eiropas bibliotēku, informācijas un dokumentācijas asociāciju birojs
ES	Eiropas Savienība
FRSI	Informācijas sabiedrības attīstības fonds
KISC	Kultūras informācijas sistēmu centrs
LiBrī	Bibliotēku tīli
MHPSS	Garīgā veselība un psihosociālais atbalsts
PTSD	Posttraumatiskais stresa sindroms
PVO	Pasaules Veselības organizācija

IEVADS

Bibliotēkām ir potenciāls piedāvāt migrantiem drošus un viesmīlīgus informācijas centrus, vienlaikus nodrošinot cieņpilnu attieksmi pret kultūras atšķirībām un dažādiem telpas izmantošanas veidiem. Pieejamu un drošu kopienas telpu trūkums, kur bēgļi un migranti var droši dalīties pieredzē, iegūt informāciju un meklēt norādījumus, joprojām ir izaicinājums daudzās jomās. Pieņemot pretimnākošu attieksmi un veidojot bibliotēkas ērti pieejamas, bibliotekāri var palīdzēt padarīt bibliotēkas par uzticamiem kontaktpunktiem personām ar migrācijas pieredzi, kur meklēt palīdzību saistībā ar administratīvajām procedūrām, iegūt informāciju par vietējiem pakalpojumiem un tikt nosūtītām uz noteiktām iestādēm, vienlaikus nodrošinot arī sociālā un emocionālā atbalsta iespējas.

Par šo metodisko līdzekli

Šajā metodiskajā līdzeklī ir sniegti praktiski norādījumi bibliotekāriem par to, kā bibliotēkās veidot atbalstošus un viesmīlīgus informācijas centrus personām ar migrācijas pieredzi. Tā ir daļa no resursu sērijas, ko izveidojusi organizācija Bibliotēkas bez robežām (BSF) kopā ar Viesmīlības pilsētu un teritoriju nacionālo asociāciju (ANVITA) Francijā, Informācijas sabiedrības attīstības fondu (FRSI) Polijā, Kultūras informācijas sistēmu centru (KISC) Latvijā, Nākotnes kopienu asociāciju (ACV) Rumānijā, Bibliotēkas bez robežām filiāli Itālijā un Eiropas bibliotēku, informācijas un dokumentācijas asociāciju biroju (EBLIDA), īstenojot projektu Bibliotēku tilti (LiBri).

Migrantiem ir unikālas vajadzības, kas atšķiras no bibliotēku tipisko apmeklētāju vajadzībām. LiBri projekta mērķis ir palīdzēt bibliotēkām risināt šīs vajadzības, veicinot uz sadarbību vērstu un iekļaujošu vidi. Šis divu gadu projekts, ko līdzfinansē Eiropas Savienība (ES) ar Eiropas Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (AMIF) starpniecību un kas sākas 2024. gada maijā, paredz atbalstīt 50 bibliotēkas visā Eiropā, lai tās varētu uzņemt un iekļaut trimdā esošus cilvēkus. Projekta mērķis ir uzlabot bibliotēku spēju palīdzēt migrantu uzņemšanā un integrācijā.

Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet vietni
<https://www.bibliosansfrontieres.org/libri/>

Šis metodiskais līdzeklis ir strukturēts, pamatojoties uz galvenajām tēmām un resursiem, kas apzināti projekta pirmajā posmā.

SATURS

Ievads	3
Rīku komplekts	7
• GALVENIE JĒDZIENI Iekļaušana, pieejamība un droša vide	8
• 1. RĪCĪBAS JOMA Viesmīlīga, iekļaujoša un droša vide	12
• 2. RĪCĪBAS JOMA Emocionālā un sociālā labklājība	18
• 3. RĪCĪBAS JOMA Partnerība ar vietējiem administratīvajiem un atbalsta tīkliem	22
• PADOMI UN IETEIKUMI Bibliotekāriem saistībā ar šo tēmu	27
• PAPILDU RESURSI	30
Norādes par aktivitātēm	33
• 1. AKTIVITĀTE Fokusa grupas diskusija par drošām, pieejamām un iekļaujošām bibliotēkas telpām	34
• 2. AKTIVITĀTE Ekskursija pa bibliotēku gida pavadībā	38
• 3. AKTIVITĀTE Darbnīca darbiniekiem	41
• 4. AKTIVITĀTE Biblioterapijas sesijas	45
• 5. AKTIVITĀTE Relaksācijas stacija	49
• 6. AKTIVITĀTE Vietējo tālrunu kataloga izveide (darbnīca ar partneriem)	52
• 7. AKTIVITĀTE Orientēšanās sesijas	56
• 8. AKTIVITĀTE Sagaidīšanas plakāti un norādes	59

RĪKU KOMPLEKTS

GALVENIE JĒDZIENI

Pieejamība un iekļaušana

Iekļaušana nozīmē tādas vides radīšanu, kurā **visi cilvēki** neatkarīgi no viņu individuālajām iezīmēm, piemēram, vecuma, dzimuma, invaliditātes, tautības, valodas, migrācijas statusa vai citiem faktoriem, **jūtas gaidīti, cienīti un spēj pilnvērtīgi iesaistīties**.

Bibliotēkām iekļaušana nozīmē ko vairāk nekā tikai viesmīlīgas vides radīšanu — tā ir aktīvas iesaistes nodrošināšana, lai visi kopienas locekļi varētu vienlīdzīgi piekļūt resursiem un pakalpojumiem un viņu atšķirīgā pieredze, šķēršļi un vajadzības tiktu atzītas un ņemtas vērā. Īpaša uzmanība ir jāpievērš lietotājiem ar invaliditāti, valodu minoritātēm, cilvēkiem ar atšķirīgu digitālās prasmes līmeni vai tiem, kuri atrodas sarežģītās juridiskās un sociālās situācijās, piemēram, migrantiem¹.

Iekļaušana nav universāls process. Patvēruma meklētāju, bēgļu, darba migrantu, personu bez dokumentiem, cilvēku tirdzniecībā cietušo un otrās paaudzes migrantu vajadzības var atšķirties, tāpēc arī bibliotēku izmantotajām pieejām, lai tās sasniegtu, ir jābūt atšķirīgām².

Psihosociālais atbalsts

Migranti bieži saskaras ar traumatiskām situācijām, tostarp ģimeņu nošķiršanu, piespiedu pārvietošanu, nedrošību un piekļuves trūkumu pamatpakalpojumiem. Šāda pieredze var ievērojami pasliktināt labjutību, jo īpaši bērniem un citām neaizsargātām grupām.

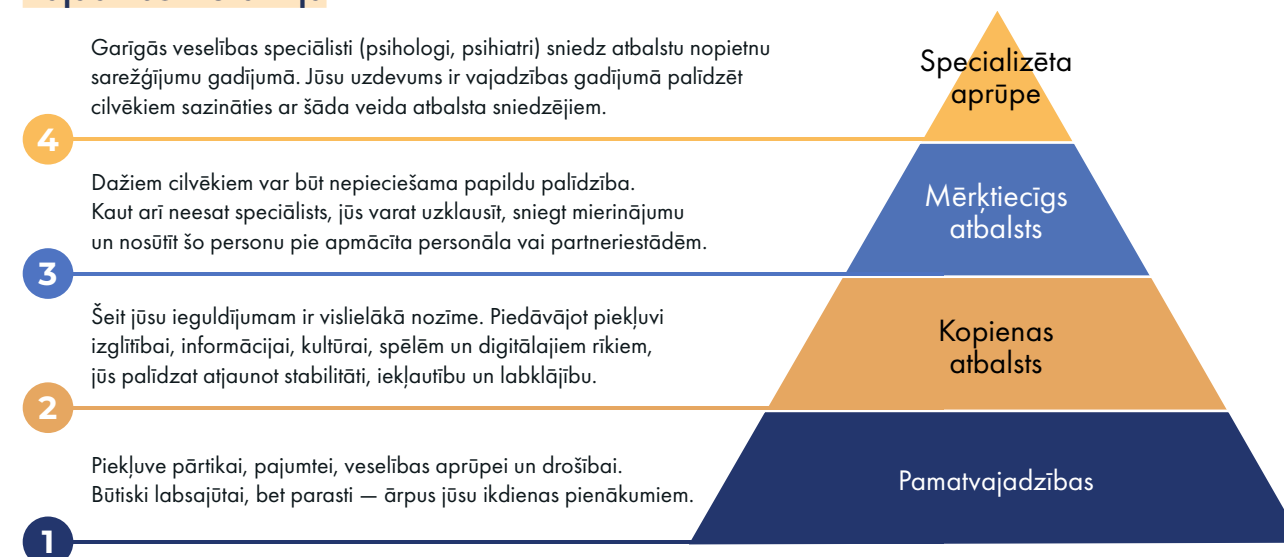
Psihosociālais atbalsts nodrošina vietēju vai ārēju palīdzību, lai aizsargātu vai veicinātu labjutību. Praksē šo atbalstu var sniegt četros savstarpēji saistītos līmeņos, ko nereti attēlo piramīdas veidā. Šo līmeņu izprašana var palīdzēt bibliotekāriem noteikt atbilstošās darbības un to, kā reaģēt, kad rodas dziļākas vajadzības³.

1 UNESCO, "IFLA-UNESCO Public Library Manifesto 2022", 2022. gads.

2 Starptautiskā Migrācijas organizācija, "World Migration Report 2020", 2020. gads.

3 UNICEF, "Operational Guidelines. Community-Based Mental Health and Psychosocial Support in Humanitarian Settings. Three-Tiered Support for Children and Families.", 2020. gads.

Vajadzību hierarhija

Vērā ņemamās pazīmes

Pievērsiet uzmanību cilvēkiem, kuri izrāda tālāk minētās pazīmes.

- Norobežošanās no cilvēkiem vai izolācija
- Atteikšanās iesaistīties vai sadarboties
- Pastāvīgas skumjas, apātija vai garastāvokļa svārstības
- Agresija vai neierasts negativisms
- Vēlme sevi savainot

Padomi atbilstošai reakcijai

- Pirms rīkojaties, konsultējieties ar savu komandu — uz klausiet citu cilvēku viedokli.
- Mierīgā balsī uzrunājiet cilvēku. Dalieties savos novērojumos — bez nosodījuma.
- Piedāvājiet informāciju par pieejamajiem atbalsta pakalpojumiem.
- Ja nepieciešams, iesaistiet ģimeni — tā var palīdzēt nodot informāciju.
- Respektējiet izvēli — ja kāds atsakās no palīdzības, — neuzstājiet.
- Informācijas pieejamības nozīme.

Svarīgi!

Jūs neesat garīgās veselības speciālists. Jūsu loma ir **novērot, ieklausīties un atsaukties**, nevis noteikt diagnozi vai tieši iejaukties. Vienmēr izvairieties no pārāk spēcīgas viedokļa/risinājuma uzspiešanas vai pieņēmumiem, kas drīzāk kaitēs nekā palīdzēs.

Informācijas pieejamības nozīme

Iekļaujošas vides galvenais elements ir piekļuve informācijai. Bibliotēkas ir nozīmīgi informācijas centri, kas saista cilvēkus ar būtiskiem resursiem un pakalpojumiem, it īpaši jaunpieņacējus, kuriem bieži vien ir nestandarta un steidzamas informācijas vajadzības saistībā ar izmitināšanu, veselības aprūpi, darbu, valodas mācīšanos un vietējo iestāžu pārzināšanu¹. Tomēr daudzi migranti, ierodoties jaunā valstī, piedzīvo informācijas vides traucējumus. Nereti tiek zaudēti uzticami avoti un zināmas sistēmas, kā arī rodas jauni šķēršļi tālāk minēto iemeslu dēļ.

• Valoda	• Nepazīstamas informācijas sistēmas
• Kultūras atšķirības	• Digitālie šķēršļi
• Psiholoģiskie faktori	• Zems rakstītprasības līmenis ²

Atzīstot šos šķēršļus un laikus rīkojoties, lai novērstu informācijas trūkumu, bibliotēkas var stiprināt to, ko pētniece Annemaree Lloyd (2015. gads) dēvē par **“informācijas noturību”**³. Citiem vārdiem sakot, bibliotēkas var palīdzēt jaunpieņacējiem atrast, novērtēt informāciju un dalīties ar to, vienlaikus veicinot sociālās saites un kopienas uzticību.

Droša vide

Droša vide ir patvērums, kas paredzēts marginalizētām grupām, lai dalītos pieredzē un saņemtu atbalstu, nebaidoties no nosodījuma, ļaunprātīgas izmantošanas vai vardarbības⁴.

Daudziem cilvēkiem bibliotēka ir vieta mācībām, atpūtai un sociālajai saskarsmei, taču migrantiem, jo īpaši tiem, kuri pārvietojas un saskaras ar nenoteiktību, tā var apmierināt arī pamatvajadzības, piemēram, atpūtu, higiēnas iespējas un digitālo savienotību. Šīs realitātes atzišana nozīmē to, ka ir gan skaidri jāinformē personas par pieejamajiem pakalpojumiem, gan jāpielāgo bibliotēkas telpas, lai ievērojīgi un elastīgi reaģētu uz šīm īpašajām vajadzībām.

1 Sofia Serra and Jorge Revez, [“Social Inclusion of Refugees and Asylum Seekers: The Role of Public Libraries in the Lisbon Metropolitan Area”](#), Journal of Librarianship and Information Science 56, no. 2 (2024. gada 1. jūnijs): 397–414.

2 Chunying Wang et.al., [“Towards Better Information Services: A Framework for Immigrant Information Needs and Library Services”](#), Library & Information Science Research 42, no. 1 (2020. gada 1. janvāris): 101000.

3 Annemaree Lloyd, [“Stranger in a Strange Land: Enabling Information Resilience in Resettlement Landscapes”](#), Journal of Documentation 71, no. 5 (2015. gada 14. septembris): 1029–42.

4 UNHCR, [“Guidance on How to Create Your Own Safe Space”](#), UNHCR AK, skatīts: 2025. gada 12. aprīlī.

1. tabula. Piemēri migrantu papildu vajadzībām, ko var nodrošināt bibliotēka

Vajadzība	Miegs un atpūta	Higiēna/ labierīcības	Internets/ ierīču uzlāde
Skaidrojums	Klusa, droša vide, kur apsēsties vai atpūsties, ja nav citu iespēju	Piekļuve tīrām un drošām labierīcībām — bez maksas	Ierīču uzlāde un piekļuve Wi-Fi (piemēram, lai sazinātos ar ģimeni, piekļūtu informācijai)
Riski/šķēršļi	Darbinieks var pamodināt vai lūgt cilvēku pamest telpu, pieņemot, ka citi lietotāji šādu telpas izmantošanu var uztvert kā nepiemērotu	Labierīcības var būt aizslēgtas, uzraudzītas vai pieejamas “tikai apmeklētājiem”	Ierobežots kontaktligzdu skaits, laika ierobežojumi galddatoriem, nepieciešamība pieteikties vai uzraudzība no personāla puses
Padoms bibliotekāriem	Izrādiet ievērojību, ļaujiet īsu atpūtas mirkli/miega pauzi, ja tas ir droši, kā prioritāti izvirzot cilvēka labsajūtu, nevis noteikumu ievērošanu	Skaidri marķējiet (attēlojiet) labierīcības un gādājiet, lai tās būtu atslēgtas/pieejamas. Nodrošiniet grozu ar bezmaksas paketēm, tamponiem un mazuļiem paredzētām autiņbiksītēm	Piedāvājiet elastīgu piekļuves, nodrošiniet viesu pieteikšanās akreditācijas datus, savlaicīgi dalieties ar informāciju par to, kā pieslēgties

Iekļaujošu telpu veido ne tikai vide, bet arī tajā esošie cilvēki. Personālam ir jābūt pretimnākošam, kulturāli ievērojošam un jācenšas panākt, lai visi apmeklētāji justos gaidīti. Tas ietver tālāk minēto.

- Skaidras un cieņpilnas valodas lietošana
- Kultūru atšķirību atzišana un novērtēšana
- Izvairīšanās no pieņēmumiem un stereotipiem par personām ar migrācijas pieredzi
- Izjautāšana par attiecīgo personu vajadzībām, dialoga veicināšana un to iesaistīšana bibliotēkas programmu veidošanā

1. RĪCĪBAS JOMA

Viesmīlīga, iekļaujoša un droša vide

Daudziem migrantiem ir neatliekamas vajadzības, kuras bibliotēkas var palīdzēt nodrošināt — piekļuve internetam, droša atpūtas vieta vai personīgās higiēnas telpas. Tomēr daudzi migranti nejūtas droši vai gaidīti šajās telpās, it īpaši apstākļos, ja politiskais atbalsts patvēruma meklētājiem ir ierobežots: personas, kuras ir piedzīvojušas uzraudzību, diskrimināciju vai atstumtību, skeptiski uzlūko valsts iestādes.

KĀPĒC TAS IR SVARĪGI BIBLIOTEKĀRIEM

Bibliotēkas var būt svarīgi informācijas,

pakalpojumu un sociālās saiknes punkti, taču, lai patiesi uzrunātu migrantus, tām vispirms ir jārada **droša vide**, veidojot skaidru, proaktīvu komunikāciju par bibliotēkas lomu un paužot skaidru apņemšanos veicināt iekļaušanu.

KĀ

BIBLIOTĒKAS PĀRVEIDO TELPAS,
LAI NODROŠINĀTU LABĀKU
PIEEJAMĪBU UN IEKĻAUŠANU

1 Efektīva saziņa un telpas pārvaldība

Daudziem jaunpienācējiem pirmā saskarsme ar bibliotēku, izmantojot norādes, tīmekļa vietni vai sarunu, ļauj noteikt, vai viņi tajā sajūt atvērtu vidi. Iekļaujošas saziņas stratēģijas var palīdzēt pārvarēt valodas un kultūras barjeras, lai migranti varētu viegli uztvert pieejamos pakalpojumus un justos droši, tos izmantojot.

Daudzvalodu uzņemšanas ceļvedis | FRANCIJĀ

Francijā Bobinī bibliotēka ir izveidojusi **daudzvalodu uzņemšanas ceļvedi**, kas ir pieejams sešās valodās (angļu, arābu, ķīniešu, franču, tamilu, turku). Rokasgrāmata ir pieejama gan drukātā versijā, gan tiešsaistē, un to regulāri izplata publiskās vietās, piemēram, kopienu centros un pašvaldību birojos, lai tā nonāktu pie jaunpienācējiem vēl pirms viņu ienākšanas bibliotēkā.

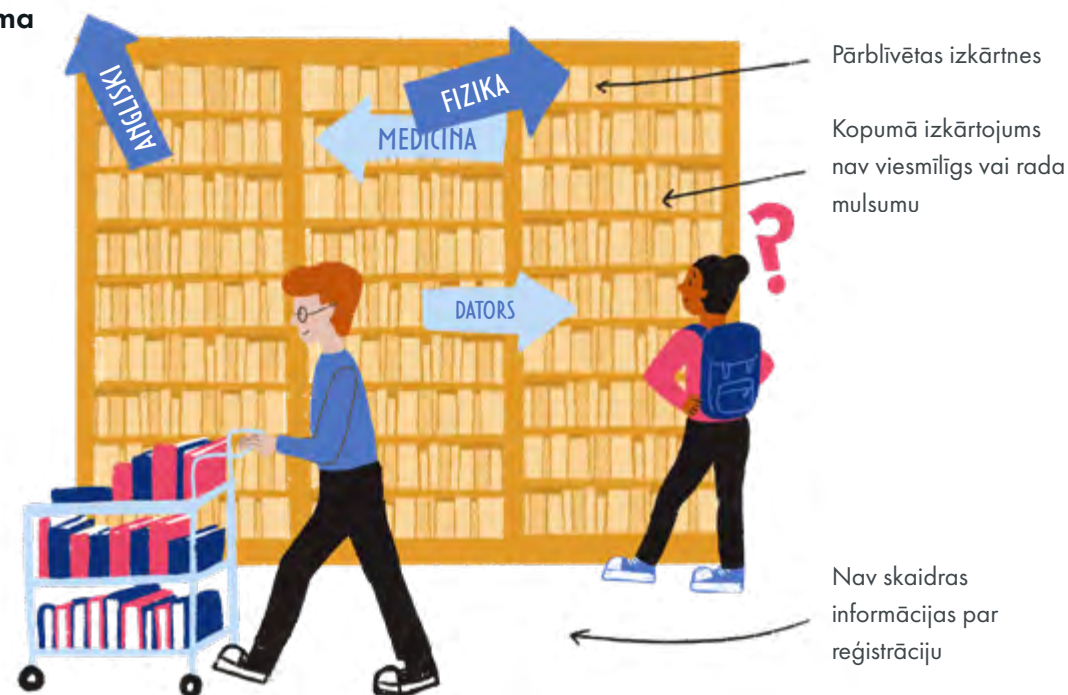
Varat izmantot tālāk norādītos saziņas rīkus.

 Daudzvalodu uzņemšanas ceļveži	Gan drukātā versijā, gan tiešsaistē, lai ikvienam būtu pieejama būtiskā informācija. Izvietojiet tos pie ieejas — labi apgaismotā, viegli pamanāmā vietā.
 Informatīvas afišas un reklāmlapas	Kopienu telpās (piemēram, skolās, NVO, ticību centros, sociālajos dienestos) un plašsaziņas līdzekļos.
 Pie ieejas — redzama zīme ar norādi	Tā var būt zīme ar uzrakstu “Šī ir droša vide”, kas uzsver bibliotēkas apņemšanos nodrošināt iekļaušanu un drošību visiem apmeklētājiem. Varat arī iekļaut zīmes ar telpas noteikumiem.
 Valodu/vārdu nozīmītes personālam	Tās mudina citvalodīgos vērsties pēc palīdzības.
 Reģistratūras zonu pārplānošana	Tās jāpadara intuitīvākas un apmeklētājiem draudzīgākas, vēlams, ar migrantu tiešu iesaisti. Aizstājiet blīvas norādes ar skaidru vizuālu informāciju, piemēram, telpu piktogrammām (labierīcības, palīdzības dienests, datori).

Nelielas dizaina nianšes, piemēram, svešvalodu grāmatu izvietošana redzamākā vietā, var ievērojami uzlabot cilvēku pārvietošanos un pieredzi sabiedriskās vietās, mazinot mulsumu un radot draudzīgu atmosfēru ikvienam.

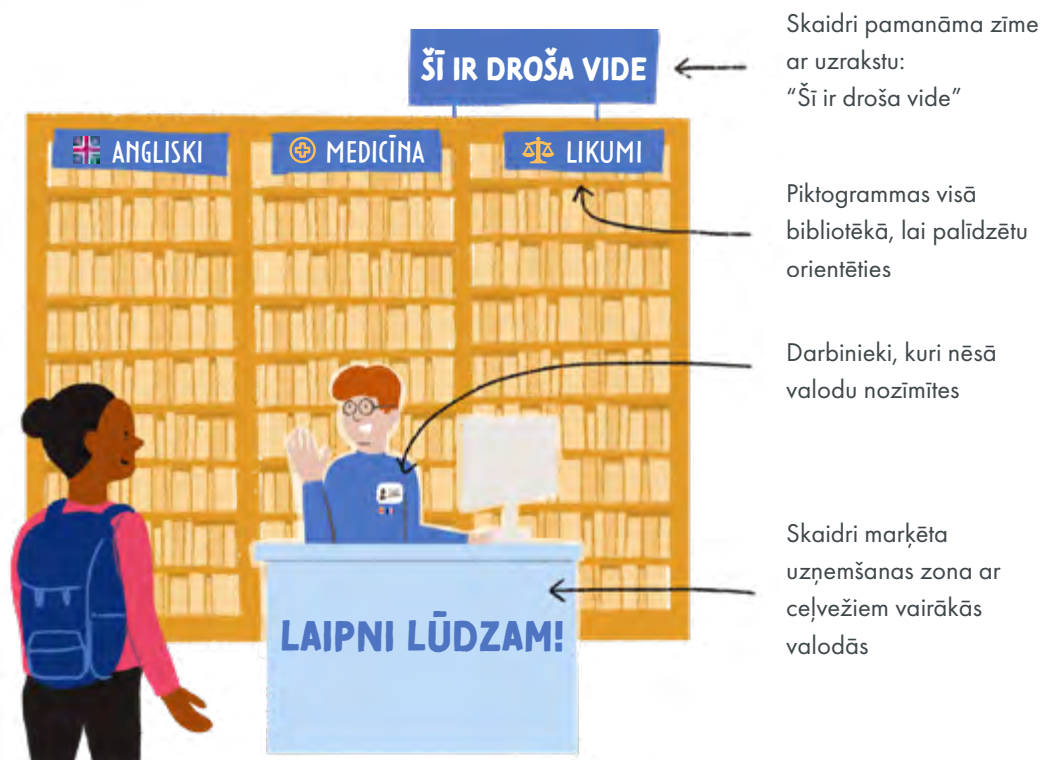
Pirms

Mazāk pieejama bibliotēka

Pēc

Pārveidota, iekļaujoša bibliotēkas telpa

2 Viesmīlīgas un iekļaujošas attieksmes pieņemšana

Viesmīlīgas un iekļaujošas attieksmes pieņemšana neaprobežojas tikai ar pakalpojumu piedāvāšanu — tie ir arī apzināti šķēršļus piekļuvei, veicināt kultūras izpratni un viest uzticību jaunpienācējos. Daži atzinīgi vērtējamas prakses piemēri ietver tālāk minēto.

- **Administratīvo šķēršļu mazināšana.** Francijā daudzas valsts bibliotēkas, tostarp Parīzes, Vilērbānas¹ un Levigānas bibliotēkas, ir pielāgojušas savas reģistrācijas procedūras, pieņemot alternatīvus personu apliecinošus dokumentus, piemēram, "vietējās pilsonības kartes", tādējādi nodrošinot, ka oficiālu dokumentu trūkums neliedz piekļuvi bibliotēkas pakalpojumiem². Arī reģistrācijas maksas samazināšana var veicināt labāku piekļuvi.
- **Personāla apmācība un kultūras izpratnes veicināšana.** Uzticības veidošanas pamatā ir bibliotēku darbinieku apmācīšana, lai viņi spētu uzrunāt jaunus lietotājus ar iekļautību, atklātu ķermeņa valodu un kultūras izpratni. Piemēram, Juras departamenta padomes multivides bibliotēku tīkls Francijā rīkoja apmācības par jaunpienācēju uzņemšanu, aptverot tādas tēmas kā bibliotēku sociālā loma, atbilstoša terminoloģija saistībā ar migrāciju un kultūrai pielāgotu programmu izstrāde.

Bibliotēkas bez robežām ir izstrādājušas īpašu mācību materiālu bibliotekāriem par migrantu uzņemšanu bibliotēkās. Lai iegūtu plašāku informāciju, sazinieties pa e-pastu: library.bridges@bibliosansfrontieres.org

Īssais kontrolsaraksts drošas un iekļaujošas telpas radīšanai

- Vai pie ieejas atrodas skaidri pamanāma zīme ar uzrakstu "Šī ir droša vide"?
- Vai bibliotēkas tīmekļa vietne ir pieejama vairākās valodās?
- Vai daudzvalodu materiāli ir viegli ieraugāmi un pieejami?
- Vai apmeklētāji, kuri nezina vietējo valodu, var orientēties bibliotēkā bez personāla atbalsta?
- Vai darbiniekiem ir redzamas valodas nozīmītes?
- Vai esat konsultējušies ar vietējo migrantu grupu par viņu vajadzībām un lietotāju pieredzi?

¹ Mairie de Villeurbanne, "La Carte de la Citoyenneté locale", skatīts: 2025. gada 14. aprīlī.

² Bibliotēku tīkli (LiBri), "Dokumentu izpētes ziņojums. Konteksta elementi un esošās iniciatīvas trešo valstu iedzīvotājus atbalstošām bibliotēkām Francijā, Itālijā, Latvijā, Polijā un Rumānijā", 2024. gada septembris.

2. RĪCĪBAS JOMA

Emocionālā un sociālā labklājība

Daudzi jaunpienācēji ierodas pēc **grūtiem un bieži vien traumatizējošiem ceļojumiem**, un viņiem steidzami ir nepieciešama droša vide. Saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) datiem posttraumatiskā stresa sindroms (PTSD), garastāvokļa traucējumi un depresija ir visbiežāk sastopamie veselības stāvokļi starptautisko migrantu vidū Eiropas reģionā, īpaši bēgļu un nesen ieradušos patvēruma meklētāju vidū¹. Turklāt bērni, kuri migrē caur Eiropu, bieži saskaras ar vardarbību un ļaunprātīgu izmantošanu. Starptautiskās organizācijas "Glābiet bērnus" pētījumi liecina, ka šāda pieredze ir ļoti izplatīta to bērnu vidū, kuri izmanto Balkānu maršrutu². Līdzīgi fiziskas un seksuālas vardarbības riski tika konstatēti arī migrācijas maršrutos starp Ziemeļāfriku un Dienvideiropu³.

KĀPĒC TAS IR SVARĪGI BIBLIOTEKĀRIEM

Bibliotēkas kalpo ne tikai kā mācību un informācijas telpas

— tās var būt arī svarīgas emocionālā komforta un sociālās saiknes vietas, jo īpaši cilvēkiem, kuri saskaras ar pārcelšanās, zaudējuma un adaptācijas problēmām.

Lai gan bibliotekāri nav garīgās veselības speciālisti,

viņi nereti atrodas sociālās aprūpes priekšplānā. Bibliotēkas var sniegt nozīmīgu emocionālo un sociālo atbalstu, iejūfīgi komunicējot, izprotot traumatiskas pieredzes un sadarbojoties ar specializētiem dienestiem.

¹ Pasaules Veselības organizācija, "The Health of Refugees and Migrants in the WHO European Region", 2023. gada 30. augusts.

² "Glābiet bērnus", "Children Migrating to Europe Experience Horrific Rates of Violence, Abuse and Trauma: Report", starptautiskā organizācija "Glābiet bērnus", 2022. gada 13. septembris.

³ Starptautiskā Migrācijas organizācija (IOM), Jauktās migrācijas centrs (MMC) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos (UNHCR), red., "On This Journey, No One Cares if You Live or Die", Volume 2: Abuse, Protection, and Justice along Routes between East and West Africa and Africa's Mediterranean Coast: Route-Based Perspective on Key Risks (Ženēva: Starptautiskā Migrācijas organizācija, 2024. gads).

KĀ

BIBLIOTĒKAS VAR ATBALSTĪT
MIGRANTU EMOCIONĀLO
UN SOCIĀLO LABKLĀJĪBU

1 Dziedināšana caur lasīšanu: biblioterapija un radošas darbnīcas

Bibliotēkas visā Eiropā izmanto lasīšanas, stāstu stāstīšanas un radošo izpausmju terapeitisko potenciālu. Tādas iniciatīvas kā biblioterapija, mākslas un kustību darbnīcas un kopienas lasīšanas grupas veicina ne vien labsajūtu, bet arī iekļaušanos un personīgo izpausmi.

Krāsainās zilbes | POLIJĀ

Polijā Z. Herberta provinces un pilsētas publiskās bibliotēkas Gožovā, Lielpolijas vojevodistē, bērnu grāmatu nodaļa ik nedēļu rīko darbnīcu “Krāsainās zilbes”, kas paredzēta pirmsskolas vecuma ukraiņu bēgļu bērniem. Kopš programmas sākuma gandrīz 2000 bērnu ir piedalījušies nodarbībās, kurās apvienota biblioterapija, mākslas terapija, kustība un lingvoterapija (metode, kuras mērķis ir gan mācīt poļu valodas vārdu krājumu, gan novērst uzmanību no traumatiskām domām). Šīs nodarbības ir paredzētas ne vien valodas apguves un integrācijas atbalstam, bet arī emocionālās labsajūtas veicināšanai caur radošu iesaisti¹.

¹ Bibliotēku tīli (LiBri), “[Dokumentu izpētes ziņojums. Konteksta elementi un esošās iniciatīvas trešo valstu iedzīvotājus atbalstošām bibliotēkām Francijā, Itālijā, Latvijā, Polijā un Rumānijā](#)”, 2024. gada septembris.

2 Konsultēšana un grupu atbalsts

Dažas bibliotēkas sper soli vēl tālāk, piedāvājot bibliotēkas telpas specializētam psihosociālajam atbalstam, kā minēts Rumānijas piemērā.

Emocionālā izmitināšana | RUMĀNIJĀ

Rumānijā Konstancas apgabala “Ioan N. Roman” bibliotēka uzsāka projektu “Emocionālā izmitināšana ukraiņu bēgļiem”, piedāvājot individuālas konsultācijas un grupu atbalsta sesijas, lai palīdzētu mazināt psiholoģisko stresu un veicinātu sociālo saikni bēgļu kopienu vidū¹.

¹ Bibliotēku tīli (LiBri).

3. RĪCĪBAS JOMA

Partnerība
ar vietējiem
administratīvajiem
un atbalsta tīkliem

Administratīvo procedūru kārtošana migrantiem bieži vien ir ilgs un sarežģīts process. Īpaši sarežģīts tas ir tiem, kuri vēl nav pilnībā informēti par savām tiesībām un brīvi nepārvalda uzņēmējvalsts valodu. Tomēr viņu piekļuve būtiskiem pakalpojumiem, piemēram, izmitināšanai, finansiālajai palīdzībai, veselības aprūpei, izglītībai un darba atļaujām, ir atkarīga no spējas **sekmīgi orientēties administratīvajās procedūrās un atrast pieejamos pakalpojumus.**

KĀPĒC TAS IR SVARĪGI BIBLIOTEKĀRIEM

Partnerattiecības ir jebkuras veiksmīgas bibliotēku stratēģijas migrantu atbalsta pamats.

Bibliotēkas, kas aktīvi sadarbojas ar vietējām administratīvajām iestādēm, bezpeļņas organizācijām un migrantu atbalsta dienestiem, var labāk informēt migrantus par viņu tiesībām, izprast kopienas mainīgās vajadzības un novirzīt jaunpienācējus pie vajadzīgajiem resursiem un pakalpojumiem.

KĀ BIBLIOTĒKAS SNIEDZ ATBALSTU MIGRANTIEM, IZMANTOJOT DAUDZU IEINTERESĒTO PUŠU PARTNERĪBAS

1 Veidojot informācijas un atbalsta centrus

Bibliotēkas nereti darbojas kā pirmie kontaktpunkti migrantiem, sniedzot sākotnējās norādes par orientēšanos vietējās administratīvajās sistēmās un saistot viņus ar specializētiem pakalpojumiem. Veidojot spēcīgas partnerības ar dažādiem dalībniekiem, bibliotēkas ir labāk sagatavotas reaģēt uz vajadzībām, kas pārsniedz to pilnvaras, un var nodrošināt tālāk minēto.

- Atbilstošas, aktuālas informācijas sniegšana par pakalpojumiem un organizācijām šajā reģionā
- Migrantu nosūtīšana uz attiecīgajām organizācijām (piemēram, veselības aprūpes, izmitināšanas, juridisko konsultāciju jomā)
- Īpašu datoru vai planšetdatoru sagatavošana ar galvenajām tīmekļa vietnēm vai saitēm
- Kopīgu pasākumu vai informatīvu un ievirzošu darbnīcu rīkošana

Tāpat bibliotēkas var arī apsvērt iespēju izstrādāt vienkāršu "sākumkomplektu" jaunajiem iedzīvotājiem — apkopojot svarīgāko informāciju, pakalpojumu katalogu un būtiskākos vietējos kontaktus, lai palīdzētu jaunpienācējiem justies integrētiem un atbalstītiem jaunajā vidē. Piemēram:

Oficiālā informācija | LATVIJĀ

Latvijā valsts bibliotēkas migrantiem piedāvā valsts un pašvaldību oficiālo informāciju par uzturēšanās nosacījumiem, izglītību, pašizglītības iespējām un nodarbinātību. Tāpat arī migrantiem ir brīva un neierobežota piekļuve bibliotēkas materiāliem, ziņu avotiem, datoru darbstacijām un interneta/Wi-Fi pakalpojumiem, kas ir būtiski rīki, lai uzturētu sakarus un iegūtu informāciju par notiekošo¹.

¹ Bibliotēku tīkli (LiBri), "[Dokumentu izpētes ziņojums. Konteksta elementi un esošās iniciatīvas trešo valstu iedzīvotājus atbalstošām bibliotēkām Francijā, Itālijā, Latvijā, Polijā un Rumānijā](#)".

Dzīve Aostas ielejā | ITĀLIJĀ

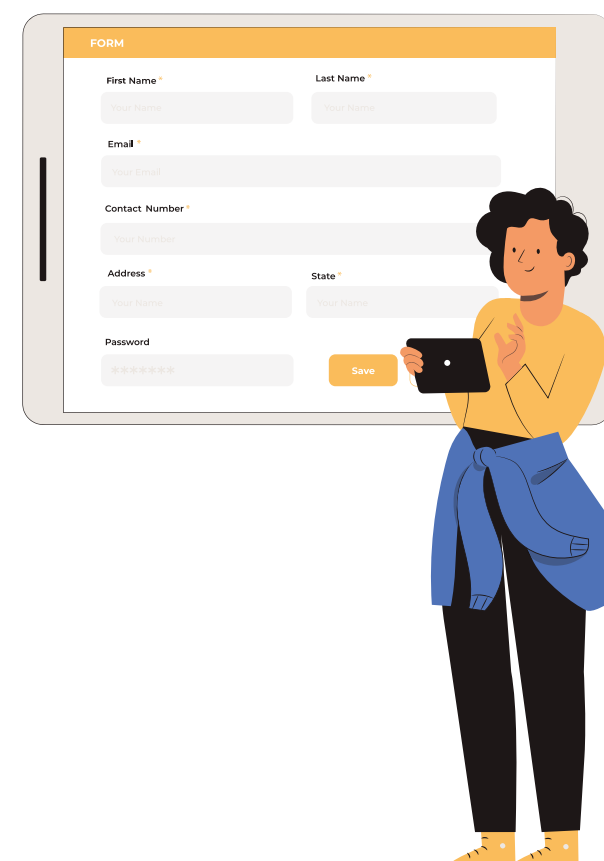
Itālijā autonomais Aostas ielejas reģions sadarbībā ar Bruno Salvadori reģionālo bibliotēku īstenoja projektu "Dzīve Aostas ielejā". Tā ietvaros ir ne vien sniegti norādījumi par Itālijas pilsonisko izglītību, kultūru, valsts un vietējiem pakalpojumiem, bet arī uzstādītas trīs multimediju stacijas, kas ļauj ārzemniekiem tiešsaistē veikt administratīvās procedūras².

² Aostas ielejas bibliotēku sistēma, "[Progetti FAMI](#)", Sistema Bibliotecario Valdostano, skatīts: 2025. gada 14. aprīlī.

Īssais kontrolesaraksts traumatiskas pieredzes izpratnes piemērošanai

- Vai jūs iepriekš izskaidrojat vides izmaiņas (piemēram, durvju aizvēršanu vai apgaismojuma samazināšanu)?
- Vai, ja ir izdevība, piedāvājat izvēles iespējas (piemēram, kur sēdēt, alternatīvus uzdevumus)?
- Vai pievēršat uzmanību savam balss tonim, ķermeņa valodai un sejas izteiksmei?
- Vai izvērtējat savas emocijas un izvairāties no nosodošas valodas (piemēram, sakot "Tas šķiet sarežģīti", nevis "Nomierinieties")?

- Vai uzturat konsekventu darba kārtību un brīdināt par izmaiņām?
- Vai pārliecināt dalībniekus, ka personiskā informācija būs konfidenciāla un tiks rūpīgi apstrādāta?
- Vai regulāri pārbaudāt ne vien loģistiku, bet arī savu un citu darbinieku emocionālo noskaņojumu?
- Vai ikdienā ir iekļauts laiks aktīvai uzklaušanās un uzticības veidošanai?

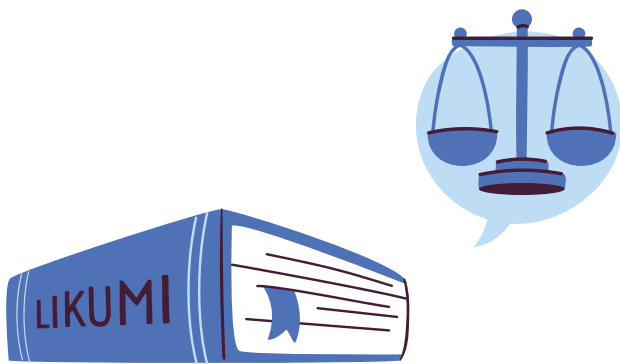

2 Specializētas sociālā atbalsta sesijas

Pastāv dažas plaša mēroga iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot pakalpojumu pieejamību migrantiem. Šīs iniciatīvas var piedāvāt tieši migrantiem vai organizēt bibliotekāriem un citām organizācijām, kas strādā ar migrantiem.

Pirms uzsākt šīs darbības, bibliotekāriem vispirms ir **labāk jāizprot migrantu grupu vajadzības**. Pētījumi liecina, ka, lai gan bibliotēkas tiek uzskatītas par uzticamām iestādēm, kas spēj reaģēt uz jaunpienācēju vajadzībām, daudzi bibliotekāri atzīst, ka viņiem ir ierobežota tieša saskarsme ar migrantiem un viņi bieži vien nezina, ar kādām īpašām problēmām šīs grupas saskaras¹. Lai to risinātu, ir regulāri jāapspriežas ar migrantu grupām, atbalsta asociācijām un citām iesaistītajām pusēm.

1 Serra and Revez, "Social Inclusion of Refugees and Asylum Seekers".

Izpratnes veicināšana | FRANCIJĀ

Nantes (Francija) pašvaldība ir ieviesusi izpratnes veicināšanas apmācības bibliotekāriem par migrācijas jautājumiem, sniedzot zināšanas par migrantiem pieejamajiem pakalpojumiem un resursiem speciālistiem, kuri saskaras ar migrējošiem iedzīvotājiem. Tas ļauj bibliotekāriem darboties kā informētiem starpniekiem, kuri ar pārliecību var novirzīt lietotājus uz atbilstošajiem pakalpojumiem.

Individuālas konsultāciju sesijas | FRANCIJĀ

Parīzes **Publiskās informācijas bibliotēkā (Bibliothèque Publique d'Information)** apmācīti mediatori piedāvā īsas individuālas konsultāciju sesijas bez iepriekšēja pieraksta. Šīs 20 minūšu ilgās intervijas palīdz noteikt lietotāju vajadzības un novirzīt viņus uz atbilstošiem pakalpojumiem, tostarp juridisko palīdzību, administratīvo atbalstu un sociālajiem pakalpojumiem². Ārpus regulārā darba laika bibliotēka arī nodrošina pašmācības pakalpojumu grupām, ko iesūta sociālā atbalsta organizācijas, kā arī piedāvā īpašu pašmācības zonu sociālajā jomā strādājošo asociāciju biedriem³.

2 Bibliothèque Publique d'Information, "[Permanence d'aide juridique à la Bpi](#)", Fiche pratique (Bpi, 2019. gada 8. februāris).

3 Bibliothèque Publique d'Information, "[Accueil des associations du champ social à la Bpi](#)", Fiche pratique (Bpi, 2024. gada 26. aprīlis).

PRAKTISKI PADOMI UN IETEIKUMI

Tālāk ir sniegts saraksts ar noderīgiem padomiem un ieteikumiem, ko bibliotekāriem ieteicams ņemt vērā, strādājot pie atbalstošu un viesmīlīgu informācijas centru izveides, izmantojot partnerattiecības un sekmīgāk atbalstot migrantus to kopienās.

Padoms vai ieteikums	Skaidrojums
Izmantojiet skaidras norādes un materiālus	Gādājiet, lai cilvēki varētu intuitīvi orientēties telpā un piekļūt pakalpojumiem.
Izveidojiet regulārus saziņas kanālus	Izveidojiet skaidru, pastāvīgu kontaktpunktu ar galvenajām partnerorganizācijām, lai atvieglotu ieteikumu sniegšanu.
Kartējiet savu vietējo ekosistēmu	Apziniet un sazinieties ar vietējām organizācijām, dienestiem un solidaritātes partneriem, kuri atbalsta migrantus. Izveidojiet procesus informācijas atjaunināšanai.
Piedāvāji darbiniekiem kultūras izpratnes apmācību	Nodrošini darbiniekiem pamatzināšanas par migrācijas pieredzi un iejūtīgu komunikāciju.
Izveidojiet skaidrus nosūtīšanas ceļus	Uzturiet vietējo pakalpojumu (juridisko, veselības aprūpes, izmitināšanas) sarakstu, lai ātri un viegli sniegtu norādes.
Ar partneriem rīkojiet kopīgi organizētus pasākumus	Sekmējiet atpazīstamību un attiecības, kopīgi rīkojot darbnīcas, informatīvas sesijas un kultūras pasākumus.
Lūdziet atgriezenisko saiti no migrantiem un partneriem	Nepārtraukti novērtējiet, vai pakalpojumi ir pieejami un atbilstoši, un pielāgojiet tos, pamatojoties uz pieredzi.

SECINĀJUMI

Bibliotēkām ir izšķiroša nozīme migrantu uzņemšanā un atbalstīšanā, tiem orientējoties jaunajā vidē. Veidojot iekļaujošu un drošu vidi, piedāvājot emocionālu un sociālu atbalstu un veidojot ciešas partnerattiecības ar vietējiem dienestiem, bibliotēkas var mazināt šķēršļus un palīdzēt jaunpienācējiem piekļūt būtiskiem resursiem, veidot jaunus kontaktus un justies piederīgiem savām kopienām. Neatkarīgi no tā, vai tiek veiktas nelielas dizaina izmaiņas, piekopta iekļaujoša personāla attieksme vai mērķtiecīga programmu veidošana, bibliotēkas var kļūt par uzticamu patvēruma, mācīšanās un iespēju nodrošināšanas vietu — visiem.

ATSAUCES

- Aostas ielejas bibliotēku sistēma. "Progetti FAMI". Sistema Bibliotecario Valdostano. Skatīts: 2025. gada 14. aprīlī, <https://biblio.regione.vda.it:443/attivita/intercultural/progetti-fami>
- Bibliothèque Publique d'Information. "Accueil des associations du champ social à la Bpi". Fiche pratique. Bpi, 2024. gada 26. aprīlis, <https://pro.bpi.fr/ark:/34201/fp10029824t>
- Bibliothèque Publique d'Information. "Permanence d'aide juridique à la Bpi". Fiche pratique. Bpi, 2019. gada 8. februāris, <https://pro.bpi.fr/ark:/34201/fp10032985t>
- Grossman S, Agosto DE, Winston M et al. How Public Libraries Help Immigrants Adjust to Life in a New Country: A Review of the Literature. Health Promotion Practice. 2021;23(5):804-816, <https://doi.org/10.1177/15248399211001064>
- Starptautiskā Migrācijas organizācija. "World Migration Report 2020", 2020. gads, https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020_en_ch_6.pdf
- Starptautiskā Migrācijas organizācija (IOM), Jauktās migrācijas centrs (MMC) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos (UNHCR), red. "On This Journey, No One Cares if You Live or Die", Volume 2: Abuse, Protection, and Justice along Routes between East and West Africa and Africa's Mediterranean Coast: A Route-Based Perspective on Key Risks. Ženēva: Starptautiskā Migrācijas organizācija, 2024. gads, <https://www.unhcr.org/sites/default/files/2024-07/PUB2023-093-EL-On-this-journey-vol-2%2003-July-24%20WEB.pdf>
- Bibliotēku tilti (LiBri). "Dokumentu izpētes ziņojums. Konteksta elementi un esošās iniciatīvas trešo valstu iedzīvotājus atbalstošām bibliotēkām Francijā, Itālijā, Latvijā, Polijā un Rumānijā", 2024. gada septembris, <https://eblida.org/wp-content/uploads/2024/10/Deliverable-2.2-Desk-Research-report-catalogue-of-initiatives-and-contents.pdf>
- Lloyd, Annemaree. "Stranger in a Strange Land; Enabling Information Resilience in Resettlement Landscapes". Journal of Documentation 71, no. 5 (2015. gada 14. septembris): 1029–42, <https://doi.org/10.1108/JD-04-2014-0065>
- Mairie de Villeurbanne. "La Carte de la Citoyenneté locale". Skatīts: 2025. gada 14. aprīlī, <https://www.villeurbanne.fr/je-participe/ou-m-impliquer/la-carte-de-citoyennete-locale>
- "Glābiet bērnus". "Children Migrating to Europe Experience Horrific Rates of Violence, Abuse and Trauma: Report". Starptautiskā organizācija "Glābiet bērnus", 2022. gada 13. septembris, <https://www.savethechildren.net/news/children-migrating-europe-experience-horrific-rates-violence-abuse-and-trauma-report>
- Serra, Sofia, and Jorge Revez. "Social Inclusion of Refugees and Asylum Seekers: The Role of Public Libraries in the Lisbon Metropolitan Area". Journal of Librarianship and Information Science 56, no. 2 (2024. gada 1. jūnijs): 397–414, <https://doi.org/10.1177/09610006221146549>
- UNESCO. "IFLA-UNESCO Public Library Manifesto 2022", 2022. gads, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000385149>
- UNHCR. "Guidance on How to Create Your Own Safe Space". UNHCR AK. Skatīts: 2025. gada 12. aprīlī, <https://www.unhcr.org/uk/media/guidance-how-create-your-own-safe-space>
- UNICEF, "Operational Guidelines. Community-Based Mental Health and Psychosocial Support in Humanitarian Settings. Three-Tiered Support for Children and Families", 2020. gads, <https://www.unicef.org/media/52171/file>.

- Wang, Chunying, Ruhua Huang, Jiyuan Li, and Jiangping Chen. "Towards Better Information Services: A Framework for Immigrant Information Needs and Library Services". Library & Information Science Research 42, no. 1 (2020. gada 1. janvāris): 101000, <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2019.101000>
- Pasaules Veselības organizācija. "The Health of Refugees and Migrants in the WHO European Region", 2023. gada 30. augusts, <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/the-health-of-refugees-and-migrants-in-the-who-european-region>

PAPILDU RESURSI

Daudzvalodu uzņemšanas ceļveži

- Bobiņi bibliotēkas (Francija) uzņemšanas ceļvedis: <https://www.calameo.com/read/00004596623bf88c20aa0> (vairākās valodās)
- IBBY Itālijas migrantu uzņemšanas komplekts (tiek izplatīts bibliotēkās): https://issuu.com/supersantos/docs/welcome_kit (vairākās valodās)
- Bibliotēkas bez robežām — ceļvedis bibliotēkāju uzņemšanai: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLhvAuASAUTt1Phpz9XvadQy7aaXr3EVzM> (franču valodā)
- Asociācijas Watizat izstrādāts atjauninātais ceļvežu kopums Tulūzas, Lionas, Parīzes, Nantes un Uāzas departamenta pilsētām: <https://watizat.org/> (franču valodā)

Viesmīlīgas un drošas vides radīšana

- Juras departamenta bibliotēka. Apmācības bibliotekāriem par migrantu uzņemšanu bibliotēkās. <https://mediatheque.jura.fr/component/c3rbevenement/230-l-accueil-et-les-services-aux-migrants-et-primo-arrivants-dans-les-bibliotheques> (franču valodā)
- Daudin, Lucie. Accueillir des publics migrants et immigrés. Interculturalité en bibliothèque. Presses de l'enssib, 2017. gads, <https://doi.org/10.4000/books.pressesenssib.7527> (franču valodā)
- Gerasimidou, D. (2022. gads) "International Guidelines for Library Services to Displaced Persons Refugees | Migrants | Immigrants | Asylum seekers". Starptautiskā Bibliotēku asociāciju un iestāžu federācija (IFLA) un Gētes institūts. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/culturalrights/cfi-cultural-rights-and-migration/2023-01-30/IFLA-Ann.1-draft-Guidelines-for-Library-Services-to-Displaced-Persons-cfi-cultural-rights.pdf> (angļu valodā)
- Guide by the American Library Association Becoming a Welcoming Space for Immigrants & Refugees, <https://www.ala.org/alsc/publications-resources/professional-tools/welcoming-spaces>

Migrantu sociālās un emocionālās labjutības veicināšana

- Agnes Montanari. Supporting People With Mental Health Challenges. Materiāls pieejams vietnē: <https://www.bsftbema.org/en/fiche/supporting-people-with-mental-health-challenges/>
- Kampaņa par politiku un praksi attiecībā uz traumām: "GUIDE: Trauma-Informed Meetings, Discussions & Conversations". <https://www.ctipp.org/post/guide-to-trauma-informed-meetings-discussions-conversations> (angļu valodā)
- Kalifornijas universitātes Losandželosā (UCLA) Prevencijas izcilības centrs. "Trauma and Resilience Informed Tips" <https://www.wellbeing4la.org/trauma-informed-tips/> (angļu valodā)
- Pasaules Veselības organizācija (2018. gads). "Mental health promotion and mental health care in refugees and migrants – Technical guidance", <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/342277/9789289053747-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (angļu valodā)

Papildu resursi dažādās valodās ir atrodamī **EBLIDA projekta ietvaros izveidotajā Pārvietoto, izsūtīto un migrantu personu lapā:**
<https://eblida.org/displaced-exiled-migrant-persons/>

**NORĀDES PAR
AKTIVITĀTĒM**

1. AKTIVITĀTE

Fokusa grupas diskusija
par drošām, pieejamām
un iekļaujošām bibliotēkas telpām

→ **AUDITORIJA:** jaunieši migranti, pieaugušie migranti un brīvprātīgie

APMEKLĒTĀJI
5–8

KOORDINATORI
2

LĪMENIS
Vidējs

SAGATAVOŠANĀS
1 st.

AKTIVITĀTE
2 st.

APRAKSTS

Šajā aktivitātē jūs organizēsiet fokusa grupas diskusiju ar migrantiem, lai pilnīgāk izprastu, kā jūsu bibliotēka var labāk nodrošināt viņu vajadzības. Jūs kopīgi identificēsiet piekļuves vai informatīvos šķēršļus, meklēsiet risinājumus un visbeidzot — īstenosiet atsauksmes dzīvē.

MĒRĶI

Dalībnieki:

- Apspriedīs bibliotēkas pieejamības, pakalpojumu un informācijas jautājumus.
- Apmainīsies ar idejām par to, kā uzlabot bibliotēkas spēju apkalpot migrantus.
- Uzzinās par jau pieejamajiem pakalpojumiem.
- Atbalstīs bibliotēkas lietotāju atgriezeniskās saites procesus.

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Aktīva uzklausišana un iekļaušana
- Problēmu risināšana
- Izpratne par pakalpojumu
- Zināšanu papildināšana
- Uz kopienu orientēts dizains

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

Koordinatora izmantotās valodas pamatzināšanas vai arī tulkojums (ja tas ir pieejams)

APRĪKOJUMS

- Ērta, klusa vide diskusijām
- 2–3 prezentācijas lapas vai vairākas lielas papīra lapas informācijas apkopošanai un interaktīvām diskusijām
- Dažādu krāsu marķieri rakstīšanai

IZMANTOTĀIS SATURS

- Nav

1. SAGATAVOŠANĀS (APTUVENI 1–2 STUNDAS 2–3 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Šai aktivitātei ir nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās.

- Apziniet un uzaiciniet migrantus, kuri vēlas piedalīties darbnīcā. To var paveikt vairākos veidos, tostarp izsūtīt paziņojumus sociālajos plašsaziņas līdzekļos, izdalot reklāmlapas vai informatīvus ziņojumus un norādot aktivitātes datumu(s) bibliotēkas tīmekļa vietnē un/vai kalendārā.
- Informējiet sociālos centrus un migrantu apvienības, kā arī citus partnerus, kas regulāri strādā ar migrantu kopienām, lai piesaistītu migrantus un brīvprātīgos kā darbnīcas dalībniekus.

PADOMS. Ja bibliotēkā jau norisinās citas ar migrantiem saistītas aktivitātes, apsveriet iespēju piesaistīt fokusa grupas dalībniekus no šo viesu vidus.

Jau iepriekš nosakiet dažus galvenos izpētes jautājumus un darbnīcas mērķus. Ko vēlaties uzzināt? Apsveriet, vai apspriešanās procesā būtu jāiesaista konkrētas migrantu grupas. Piemēri var iekļaut tālāk minēto.

- Kādus pakalpojumus un cik bieži migranti patlaban izmanto bibliotēkā?
- Kas migrantus motivē apmeklēt (vai neapmeklēt) bibliotēku?
- Vai bibliotēkas darba laiks un atrašanās vieta ir pieejama migrantiem ar mainīgu darba grafiku, transporta iespējām vai aprūpes pienākumiem?
- Kāda veida grāmatas, filmas, medijus vai kultūras materiālus migranti vēlas vairāk redzēt bibliotēkas krājumā?
- Vai pastāv valodas barjeras vai rakstītprasības problēmas, kas ierobežo dalību?
- Kā bibliotēka var labāk atbalstīt migrantu vadītas vai migrantiem palīdzošas iniciatīvas?

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (10 MIN.)

- Izkārtējiet telpā galdus vai izveidojiet zonas nelielām grupām, lai varētu diskutēt un zīmēt.
- Sagatavojiet papīra tāfeli vai vietu pie sienas interaktīvām diskusijām.
- Novietojiet materiālus (papīru, pildspalvas, marķierus, līmlapināšas) uz katras grupas galda.

3. IEVADS (20 MIN.)

- **Sagaidīšana** (2 MIN.)

Sasveicinieties ar dalībniekiem un aiciniet viņus apsēsties.

- **Prezentācijas** (3 MIN.)

Koordinatori īsi iepazīstina ar sevi un savām lomām.

- **Sarunu uzsākšana** (10 MIN.)

Pajautājiet katram dalībniekam: "Ja jūs varētu raksturot bibliotēku tikai vienā vārdā, kāds tas būtu un kāpēc?"

- **Aktivitātes pamatprincipu izklāsts** (5 MIN.)

Izskaidrojiet aktivitātes mērķi, proti, iegūt godīgu atgriezenisko saiti no bibliotēkas lietotājiem, jo īpaši no personām ar migrācijas pieredzi, lai noskaidrotu, kā bibliotēka var labāk apkalpot šo grupu.

PADOMS. Piesardzīgi attiecieties pret dalībnieku cerībām. Lai gan diskusijā sniegtās atsauksmes palīdzēs virzīt bibliotēkas stratēģiju, gādājiet, lai dalībnieku cerības būtu reālistiskas. Padomus par izmantojamo pedagoģisko praksi skatiet dokumenta ievaddaļā.

Pārliecinieties, vai dalībnieki ir parakstījuši dalības veidlapu un snieguši informētu piekrišanu, kā arī nodrošiniet pielāgojumus personām ar zemu rakstītprasību.

4. AKTIVITĀTE (1 ST.)

- **1. darbība: dalīšanās pieredzē** (15 MIN.)

Aiciniet dalībniekus dalīties savā pieredzē ar valsts bibliotēkām, uzdodot atvērta tipa, pārdomas rosinošus jautājumus.

- Kas jums nāk prātā, domājot par publisko bibliotēku?
- Kad jūs pēdējoreiz apmeklējāt bibliotēku? Kāda bija šī pieredze?
- Kādus cilvēkus vai aktivitātes jūs sagaidāt, atrodoties publiskajā bibliotēkā?
- Vai kādreiz esat izmantojis bibliotēku kādam citam nolūkam, ne tikai lai aizņemtos grāmatas? Kāds tas bija?
- Kā jūs jūtaties, ieejot nepazīstamā sabiedriskā vietā?

PADOMS. Šī diskusija var izraisīt nepatīkamas atmiņas vai emocijas. Ļaujiet dalībniekiem izteikties bez nosodījuma. Atzīstiet radušās emocijas un saglabāiet iejūtību.

- **2. darbība: ideāls bibliotēkas kartējums** (30 MIN.)

Aicinājums dalībniekiem: iztēlojieties, ka ieejat bibliotēkā, kas ir piemērota tieši jums. Tā ir viesmīlīga, atbalstoša un pieejama. Grupās pa 2–3 personām dalībnieki attēlos (piemēram, uzzīmēs, marķēs un/ vai aprakstīs) savu ideālo bibliotēku. Lūdziet viņiem padomāt par:

- vietu (telpām, izkārtojumu, zīmēm, attieksmi utt.),
- pakalpojumiem (informāciju, aktivitātēm utt.),
- personālu (atbalstu, valodu utt.),
- pieejamajiem materiāliem (valodām, tēmām utt.).

Mudiniet dalībniekus apzīmēt idejas, izmantojot attēlus, vārdus vai īsas frāzes, un nošķirt "obligāti nepieciešamos" un "vēlamos" elementus. Dalībniekiem ar zemāku rakstītprasību vai valodas prasmes līmeni apsveriet iespēju šī uzdevuma izpildei izveidot piktogrammas.

PADOMS. Ja dalībnieki kautrējas zīmēt, tā vietā piedāvājiet izveidot sarakstu. Lai atvieglotu diskusijas, apsveriet iespēju veidot grupas, kombinējot dalībniekus, kuriem jau ir lielāka pieredze bibliotēku apmeklēšanā, ar tiem, kuriem šādas pieredzes vēl nav.

- **3. darbība: interaktīva diskusija un apspriešana** (10 MIN.)

Aiciniet katru grupu veikt īsu interaktīvu diskusiju (vai "sarunu tirgu") vai īsu prezentāciju, izceļot, viņuprāt, 1–2 vissvarīgākās funkcijas. Uzrakstiet visbiežāk izteiktās vai pārsteidzošākās idejas uz papīra tāfeles — nākamajam solim.

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

Pasakieties dalībniekiem par ieteikumiem un izmantojiet atlikušo laiku, lai aicinātu dalībniekus iepazīt bibliotēku un/vai uzzināt, kādus citus pakalpojumus un aktivitātes tā piedāvā. Apsveriet iespēju izmantot SVID matricu (stiprās un vājās puses, iespējas un draudi), lai strukturētu secinājumus.

Stiprās puses	Vājās puses
Iespējas	Draudi

Pēc aktivitātes apkopojiet atsauksmes, lai izdarītu galvenos secinājumus. Ticieties ar darbiniekiem, lai apspriestu rezultātus un īstenojamās idejas. Sazinieties ar dalībniekiem arī turpmāk, lai apliecinātu, kā viņu ieguldījums rada izmaiņas.

IETEIKUMI TURPMĀKAI RĪCĪBAI...

→ IZPLATIET TIEŠSAISTES APTAUJU PAR IEKĻAUSĀNU

bibliotēkas informatīvajos ziņojumos vai citās kontaktgrupās (piezīme: rezultāti ir jāanalizē piesardzīgi, jo ne visi lietotāji var būt personas ar migrācijas pieredzi, taču arī viņi var sniegt vērtīgas atsauksmes).

→ KOPĀ AR BIBLIOTĒKAS DARBINIEKIEM IZSTRĀDĀJIET RĪCĪBAS PLĀNU,

kurā noteiktas prioritārās darbības jomas, lai migrantiem radītu drošāku, iekļaujošāku un pieejamāku bibliotēkas vidi.

2. AKTIVITĀTE

Ekskursija pa bibliotēku gida pavadībā

➔ **AUDITORIJA:** migranti un uzņēmējkopiena

APMEKLĒTĀJI
2-10

KOORDINATORI

LĪMENIS
lesācēju

SAGATAVOŠANĀS
5 min.

AKTIVITĀTE
1 st. 10 min.

APRAKSTS

Ekskursija pa bibliotēku gida pavadībā migrantiem un uzņēmējkopienas locekļiem sniedz iespēju iepazīties ar bibliotēku. Tas var mazināt bailes vai vilcināšanos izmantot grāmatās vai digitālā veidā pieejamo informāciju.

MĒRĶI

Dalībnieki gūs:

- Izpratni par to, kā kļūt par bibliotēkas biedru
- Zināšanas, kā atrast grāmatas (digitālajā) katalogā un plauktos
- Lielāku pārieicību apmeklēt bibliotēku un izmantot visu pieejamo informāciju

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Aktīva uzklausišana un iejūtība
- Izpratne par pakalpojumu
- Zināšanu papildināšana

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

Koordinatora izmantotās valodas pamatzpratne vai arī tulkojums, ja tas ir pieejams

APRĪKOJUMS

Nav

IZMANTOTAIS SATURS

- Grāmatas
- Bibliotēkas katalogs

2. AKTIVITĀTE: EKSKURSIJA PA BIBLIOTĒKU GIDA PAVADĪBĀ

1. SAGATAVOŠANĀS (APTUVENI 1-2 STUNDAS 1-2 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Izlemiet, kura persona bibliotēkā var tikt iesaistīta ekskursiju vadīšanā jauniem potenciālajiem bibliotēkas lietotājiem; šie jaunie lietotāji var būt migranti vai uzņēmējkopienas locekļi. Apsveriet iespēju bēgļu vai migrantu kopienas pārstāvim palīdzēt vai patstāvīgi vadīt ekskursiju migrantiem.

Lai nodrošinātu, ka migranti ir informēti par šādām ekskursijām, būtu lietderīgi sazināties ar migrantu apvienībām, lai tās informētu un organizētu nelielu migrantu grupu tikšanos.

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (5 MIN.)

- Izveidojiet nelielu kontROLSarakstu vai ceļvedi, ko koordinators var izmantot, vadot ekskursiju. KontROLSarakstā var izcelt bibliotēkas mērķus un svarīgāko informāciju, kas jādara zināma ekskursijas laikā (piemēram, katalogs, noteiktas grāmatas, dalība).

3. IEVADS (25 MIN.)

- **Sagaidišana** (5 MIN.)

Sāciet ar sirsnīgu apsveicināšanos, atzinīgi novērtējot auditorijas klātbūtni. Īsumā paskaidrojiet bibliotēkas mērķi. Uzsveriet, ka bibliotēka ir vieta, kur mācīties, atrast un aizņemties grāmatas, kā arī piekļūt informācijai. Runājiet vienkārši un skaidri.

- **Sarunu uzsākšana** (10 MIN.)

Izveidojiet saikni ar auditoriju, uzdodot dažus jautājumus.

- Vai esat šeit bijuši jau iepriekš?
- Ko jūs jau zināt par šo bibliotēku vai par bibliotēkām kopumā?
- Vai jūsu izcelsmes valstī bija bibliotēka? Ja atbilde ir pozitīva, lūdziet dalībniekiem nedaudz paskaidrot, kā šīs bibliotēkas darbojas.

- **Prezentācija** (10 MIN.)

- Īsi izskaidrojiet bibliotēkas nodrošināto bezmaksas pakalpojumu būtību, tostarp saistībā ar grāmatām, žurnāliem, laikrakstiem, audiogrāmatām, datoriem un e-grāmatām.
- Norādiet, ka ir nepieciešama bezmaksas dalība, lai aizņemtos šīs lietas.
- Īpaši uzsveriet visas bibliotēkas piedāvātās aktivitātes, kas saistītas ar kultūru vai valodu apguvi.
- Visbeidzot — izskaidrojiet visiem galvenos noteikumus, lai palīdzētu jaunaajiem lietotājiem izprast un respektēt bibliotēkas vidi.

4. AKTIVITĀTE (30 MIN.)

Sniedziet dalībniekiem svarīgāko informāciju par bibliotēku. Piemēram:

- Parādiet ieejas un dalības/lasītāja karti. Nodemonstrējiet, kā iegūt lasītāja karti (ja viņiem tās vēl nav), atklājiet, cik tā maksā, un paskaidrojiet, kā izņemt un atdot atpakaļ grāmatas.
- Noejiet garām dažiem grāmatu plauktiem un paskaidrojiet, kā tie ir sakārtoti pēc kategorijām (piemēram, daiļliteratūra, zinātniskā literatūra, bērnu grāmatas utt.) un/vai pēc autora un alfabēta. Izceliet sadaļas, kas varētu būt īpaši interesantas migrantiem, piemēram, bērnu grāmatas (arī pieaugušajiem, — lai apgūtu uzņēmējkopienas jauno valodu), grāmatas noteiktās valodās vai svešvalodās.
- Parādiet bibliotēkas katalogu vai tiešsaistes sistēmu (ja tāda ir pieejama), paskaidrojiet un parādiet, kā meklēt grāmatas pēc nosaukuma, autora vai tēmas.
- Pajautājiet dalībniekiem, kādu kategoriju vai konkrētu grāmatu viņi vēlētos atrast, un ļaujiet viņiem ar jūsu palīdzību praktizēties grāmatu meklēšanā datorkatalogā vai bibliotēkas grāmatu plauktos.

Ekskursijas laikā mudiniet dalībniekus uzdot jautājumus par to, kur atrast konkrēta veida grāmatas. Runājiet skaidri un vienkārši.

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

Pateicieties visiem par veltīto uzmanību un piedalīšanos. Dodiet iespēju uzdot atklātus jautājumus. Aiciniet ikvienu turpināt iepazīt bibliotēku.

**IETEIKUMI
TURPMĀKAI RĪCĪBAI...**
**→ NODROŠINIET IKNEDEĻAS VAI
IKMĒNEŠA EKSKURSIJAS PA
BIBLIOTĒKU**

nesen iebrukušajiem migrantiem.

**→ IZSTRĀDĀJIET RAKSTISKU
DOKUMENTU,**

kurā vienkāršā valodā un attēlos ir
izskaidrotas dažādas bibliotēkas funkcijas,
katalogs un grāmatu izkārtojuma veids.

3. AKTIVITĀTE

Darbnīca darbiniekiem

→ AUDITORIJA: bibliotēkas personāls

APMEKLĒTĀJI
5–7

KOORDINATORI
1

LĪMENIS
Vidējs

SAGATAVOŠANĀS
10 min.

AKTIVITĀTE
1 st. 55 min.

APRAKSTS

Šajā interaktīvajā darbnīcā bibliotēku darbinieki tiek aicināti pārdomāt migrācijas tendences savā reģionā, dalīties pieredzē par jaunpienācēju uzņemšanu un praktizēt pozitīvu, kultūru izzinošu pieeju, atbalstot apmeklētājus, kuri ir migranti. Ar diskusiju un lomu spēļu palīdzību šī sesija veicina izpratni un iejūtību, stiprinot bibliotēkas kā viesmīlīgas vides lomu.

MĒRĶI

- Vairo darbinieku izpratni par vietējām migrācijas tendencēm un jaunpienācēju izdzīvoto pieredzi.
- Pārrunāt bibliotēkas lomu iekļaušanas un piederības veicināšanā.
- Praktizēt kultūrāli atbilstošu pieeju saziņai, tostarp attiecībā uz personisko telpu, ķermeņa valodu un klientu apkalpošanas scenārijiem.

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Aktīva uzklausišana
- Izpratne par kultūru
- Iejūtības veicināšana
- Konflikta novēršanas pārvaldība
- Komandas sadarbība

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

- Dalībniekiem ir jābūt bibliotēku darbiniekiem

APRĪKOJUMS

- Papīra vai baltā tāfele
- Marķieri, zīmuli utt.
- Apli izvietoti krēsli

IZMANTOTĀIS SATURS

- Iepriekš apkopota vietējā migrācijas statistika un profili
- Īsi stāsti vai scenāriji, kas ataino migrantu pieredzi bibliotēkās
- Izdrukātas stāstu kartītes (gadījumu piemēri, kas balstīti uz reālu migrantu pieredzi)

1. SAGATAVOŠANĀS (APTUVENI 1 STUNDA 2–3 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Šai aktivitātei ir nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās.

- Apkopojiet jaunākos vietējos datus par migrāciju.
- Izveidojiet vai izdrukājiet 2–3 īsas, reālu notikumu iedvesmotas stāstu kartītes (vai gadījumu izpētes) par migrantiem, kuri izmanto bibliotēkas pakalpojumus.
- Sagatavojiet izdales materiālus ar padomiem attiecībā uz komunikāciju un pozitīvas attieksmes paušanu.

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (10 MIN.)

- Izvietojiet krēslus aplī un uz katra krēsla uzlieciet stāstu kartītes un izdales materiālus.
- Uz papīra tāfeles uzrakstiet dienas darba kārtību.
- Iekārtojiet telpu tā, lai atvieglotu mijiedarbību (aplī vai puslokā izvietotas sēdvietas).

3. IEVADS (30 MIN.)

- **Sagaidīšana** (5 MIN.)

Koordinators sasveicinās ar dalībniekiem un izklāsta bibliotēkas kā kopienas centra nozīmi visiem, tostarp migrantiem.

- **Prezentācijas** (5 MIN.)

Katrs darbinieks iepazīstina ar sevi un min vienu iemeslu, kāpēc viņam patīk strādāt bibliotēkā, un/vai vienu lietu, ko viņš vēlētos iegūt no šīs darbnīcas.

- **Sarunu uzsākšana** (15 MIN.)

Koordinators nolasa īsu virkni reālu vai bieži novērojamu, bet pārsteidzošu faktu par kultūras normām visā pasaulē, un darbinieki balso — “Patiesi” vai “Aplami” —, paceļot rokas.

Jautājumu piemēri:

- “Japānā ir pieklājīgi skaļi strēbt zupu.”
- “Dažās kultūrās tiešu acu kontaktu uzskata par nepieklājīgu.”
- “Vācijā ir ierasts uzsmaidīt svešiniekiem uz ielas.”
- “Daudzās Latīņamerikas valstīs 15–20 minūšu kavēšanās tiek uzskatīta par laicīgu ierašanos uz sabiedrisku tikšanos.”

Pēc katra jautājuma koordinators apstiprina pareizo atbildi un uzsāk ātru diskusiju.

- Vai kāds to ir pieredzējis?
- Kā šādas atšķirības varētu izpausties saistībā ar saskarsmi bibliotēkā?

- **Aktivitātes pamatprincipu izklāsts** (5 MIN.)

Koordinators sniedz skaidrojumu: šīs dienas mērķis ir apspriest, kā mūsu bibliotēka nodrošina dažādu neaizsargāto grupu, jo īpaši migrantu, vajadzības. Mēs pētīsim reālas situācijas, pārdomāsim līdzšinējo pieredzi un izmēģināsim dažas uzņemšanas stratēģijas.

4. AKTIVITĀTE (1 ST. 15 MIN.)

- **1. darbība: stāsta lasīšana** (15 MIN.)

Dalībnieki nolasa 2–3 īsas stāstu kartītes; katrā no tām ir aprakstīts kāda migranta pirmais bibliotēkas apmeklējums. Scenāriju piemēri:

- Jaunpienācējs, kurš izvairās no acu kontakta.
- Bēgļa vecāks, kuram grūtības sagādā veidlapu aizpildīšana.
- Jaunpienācējs pusaudzis, kurš izmanto bibliotēku kā vietu, kur nosnausties.
- Bibliotēkas apmeklētājs sūdzas, ka bibliotēkā ir tikai ar migrantiem saistīti pasākumi vai jautājumi.
- Bibliotēkas apmeklētājs jautā, kāpēc bibliotēkā ir izstādītas ārzemju grāmatas/kāpēc tiek rīkots īpašs multikulturāls pasākums (nevis, piemēram, dota priekšroka vietējai valodai un kultūrai).

- **2. darbība: grupas diskusija** (15 MIN.)

Koordinators uzdod pārdomas rosinošus jautājumus:

- Vai jums ir nācies saskarties ar līdzīgu situāciju?
- Kas izdevās? Kas sagādāja izaicinājumu?
- Kādas īpašas vajadzības jūs novērojat migrantu apmeklētāju vidū?

Piezīmes un galvenās tēmas tiek uzrakstītas uz papīra tāfeles.

- **3. darbība: lomu spēle** (30 MIN.)

Darbinieki sadalās pa pāriem un izspēlē reālas pakalpojumu saskarsmes situācijas.

- Katrs pāris izvēlas vienu sarežģītu scenāriju no 1. darbības.
- Apspriediet to grupā un vienojieties par pozitīvu nostāju/reakciju attiecīgajā situācijā.

- **4. darbība: pārrunas grupā** (15 MIN.)

- Kādu pieredzi guvāt, izspēlējot šo lomu spēli?
- Kas šķita dabiski vai, gluži otrādi, neveikli?
- Kā ķermeņa valoda ietekmēja saziņu?

PADOMS. Vispirms varat to pārrunāt pa pāriem un pēc tam apspriest grupā.

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

Koordinators apkopo galvenās atziņas.

Ļaujiet izteikties: lūdziet dalībniekus nosaukt vienu lietu, ko viņi izmantos turpmākā saskarsmē.

**IETEIKUMI
TURPMĀKAI RĪCĪBAI...**

→ **UZ NĀKAMAJĀM DARBINIEKU
SARUNĀM UZAICINIET
MIGRANTU KOPIENU**

vai bēgļu organizāciju pārstāvjus.

→ **IZVEIDOJIET BIBLIOTĒKAS
UZSKATES LAPU**

attiecībā uz viesmīlīgu praksi.

4. AKTIVITĀTE

Biblioterapijas sesijas

→ **AUDITORIJA:** migrantu un vietējie bērni (vecumā no 6 līdz 10 gadiem)

APMEKLĒTĀJI
10–15

KOORDINATORI
1–2

LĪMENIS
Vidējs

SAGATAVOŠANĀS
10 min.

AKTIVITĀTE
1 st. 40 min.

APRAKSTS

Biblioterapija ir radoša mākslas terapija, kas ietver lasīšanu un stāstu stāstīšanu, un tās mērķis ir veicināt garīgo veselību un labjutību. Ar vadītas lasīšanas grupā un pārdomas rosinošu radošo aktivitāšu palīdzību bērni un jaunieši vingrinās emocionālajās izpausmēs un iejūtībā.

MĒRĶI

- Veicināt emocionālos procesus un labjutību, izmantojot literatūru
- Stiprināt sociālās un emocionālās prasmes, piemēram, iejūtību, pašapziņu un pārliedību par sevi
- Radīt drošu vidi pašizpaušmei un diskusijām
- Veicināt pozitīvu sasaisti ar lasīšanu un bibliotēkām

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Radoša izpaušme
- Uzklaušošana un diskutēšanas prasmes
- Pašizziņa un iejūtība
- Optimisms

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

Valodas, kurā runā koordinators, pārzināšana vai arī tulkojums, ja tāds ir pieejams

APRĪKOJUMS

- Mikstas sēdvietas
- Zīmēšanas materiāli grāmatzīmes izveidei (krītiņi, marķieri, trafareti, stingrs papīrs)

IZMANTOTĀIS SATURS

- Bērnu grāmatas, kurās stāstīts par pārmaiņām, ceļošanu, migrāciju
- Ierosmes stāsti
- Vizuālas emociju kartītes (piemēram, “Feelin’ Cartes” vai “Mindful Talk”)
- Filma (pēc izvēles): Disneja “Prāta spēles” (*Inside Out*)

1. SAGATAVOŠANĀS (APTUVENI 1 STUNDA 2–3 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Šai aktivitātei ir nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās.

- Atrodiet vienu vai divas migrantu atbalsta apvienības, kas palīdzēs organizēt sesiju.

PADOMS. Lūdziet nodrošināt brīvprātīgo no apvienības — ideālā gadījumā kādu, kurš ir apmācīts garīgās veselības vai psihosociālā atbalsta sniegšanā (MHPSS), lai nepieciešamības gadījumā bērniem sniegtu emocionālu atbalstu. Prioritāte ir jāpiešķir arī brīvprātīgajiem, kuri ir migranti un/vai runā svešvalodās.

- Noskaidrojiet dalībniekus, kopīgojot pieteikšanās sarakstu ar partneru asociāciju.
- Atrodiet īsus stāstus lasīšanai grupā.
 - Gādājiet, lai stāsti atbilstu vecuma grupām un rakstītprasmes/valodas prasmes līmeņiem.
 - Meklējiet stāstus, kas apliecina jūtas, bet nav pārāk nomācoši, ideālā gadījumā ar konstruktīvu vai cerīgu nobeigumu.
 - Stāsti ar skaidrām problēmām vai pavērsieniem var palīdzēt bērniem paredzēt, pārdomāt un dalīties.
 - Vizuālie elementi var uzlabot iesaisti, jo īpaši attiecībā uz jaunākiem dalībniekiem un tiem, kuriem ir ierobežota valodas prasme.

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (10 MIN.)

- Sagatavojiet lasīšanas stūrīti, spilvenus, materiālus un attēlus. Konsultējieties ar partneru asociācijām, lai izprastu grupas pieejamības vajadzības vai emocijas raisošos faktorus. Sagatavojiet klusu zonu vai mierīgu atpūtas stūrīti pārtraukumiem.

3. IEVADS (30 MIN.)

- **Sagaidīšana** (5 MIN.)

Bērnus, kuri ieradusies agrāk, sagaidiet ar fona attēlu vai mūziku.

- **Prezentācijas** (5 MIN.)

Koordinatori iepazīstina ar sevi un pasākuma pamatnoteikumiem.

- **Sarunu uzsākšana** (15 MIN.)

Sajūtu šarādes: izspēlējiet emocijas, izmantojot kartītes (nepieciešamas emociju kartītes)

Alternatīva — emociju pastaiga: dalībnieki kustas, atveidojot nosaukto emociju (piemēram, prieku, neapmierinātību, nervozitāti, lepnumu), un izspēlē to, paušanai izmantojot ķermeņa valodu, gaitu un stāju. Pēc 20–30 sekundēm nosauciet jaunu emociju.

PADOMS. Kombinējiet pozitīvas un negatīvas emocijas un beidziet aktivitāti ar pozitīvu emociju.

- **Aktivitātes pamatprincipu izklāsts** (5 MIN.)

Izskaidrojiet biblioterapijas būtību: “Šodien es jūs iepazīstināšu ar biblioterapiju. Dažreiz mūsu dzīve mēdz būt diezgan spraiga un saspringta. Dažkārt var būt grūti saprast, kas notiek mūsu prātā un ķermenī. Kopīgi lasot stāstus, mēs varam izmantot grāmatu varoņus un to pieredzi, lai labāk izprastu savas izjūtas un runātu par tām ar citiem.”

SVARĪGI! Ņemiet vērā, ka bērniem un jauniešiem, kuri ir piedzīvojuši traumu, var būt nepieciešams papildu atbalsts vai arī viņi var nevēlēties dalīties. Mudiniet bērnus pateikt, ja stāsti vai attēli liek viņiem justies neērti, un esiet atvērti apspriešanai. Dalībai diskusijās vienmēr ir jābūt neobligātai. Ja iespējams, nodrošiniet sociālā darbinieka vai migrantu atbalsta apvienības brīvprātīgā klātbūtni, lai sniegtu papildu palīdzību, ja nepieciešams.

4. AKTIVITĀTE (1 ST.)

- **1. darbība: stāsta lasīšana** (15 MIN.)

Koordinators skaļi nolasa izvēlēto stāstu, ieturot pauzes, lai novērtētu grupas dalībnieku reakciju. Lai jaunāku bērnu grupām stāstījumu padarītu vizuālāku, varat arī izmantot rekvizītus vai lelles.

- **2. darbība: grupas diskusija** (15 MIN.)

Lūdziet grupai pārdomāt grāmatā paustās idejas:

- Kurš no grāmatas tēliem jums patika visvairāk? Paskaidrojiet, kāpēc?
- Vai jūs līdzināties kādam no stāsta varoņiem?
- Kādas emocijas izjuta šis varonis? Vai esat kādreiz jutušies tāpat? (Varat izmantot emociju kartītes kā vizuālu palīg līdzekli vai rosinājumu uz pārdomām)
- Vai kāds no tēliem jums kādu atgādina?
- Iztēlojieties, kas varētu notikt ar varoņiem tālāk — kāda, jūsu prātā, būs viņu dzīve rīt, pēc dažām nedēļām vai pēc gada?
- Ja jūs stāstā varētu ko mainīt, piemēram, kādu tēlu, notikumu vai beigas, — ko jūs mainītu?

- **3. darbība: papildu kreatīvā nodarbe** (30 MIN.)

- Aiciniet dalībniekus izveidot grāmatzīmi, iedvesmojoties no stāsta. Iesakiet izmantot papīru, marķierus un nodrošinātos materiālus. Jaunākie bērni var zīmēt, vecākie — rakstīt vēstījumus vai citātus.

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

- Aiciniet dalībniekus parādīt savas grāmatzīmes (pēc izvēles). Mudiniet tās izmantot turpmākos bibliotēkas apmeklējumos. Izdaliet bibliotēkas reklāmlapas un pasakieties dalībniekiem par piedalīšanos.

IETEIKUMI TURPMĀKAI RĪCĪBAI...

→ VĒRSIETIES PIE MIGRANTU VECĀKIEM:

piedāvājiēt vecākiem papildu darbnīcu par grāmatu izmantošanu emocionāla atbalsta sniegšanai arī mājās.

→ FILMAS IETEIKUMS:

runājot par emocijām, kombinējiet šo aktivitāti ar Disneja filmas “Prāta spēles” (*Inside Out*) demonstrēšanu.

5. AKTIVITĀTE

Relaksācijas stacija

→ **AUDITORIJA:** bērni migranti (vecumā no 6 līdz 10 gadiem)

APMEKLĒTĀJI
10–15

KOORDINATORI
1–2

LĪMENIS
Vidējs

SAGATAVOŠANĀS
15 min.

AKTIVITĀTE
1 st. 30 min.

APRAKSTS

Šajā rotaļīgajā un nomierinošajā darbnīcā bērni tiek aicināti iepazīt bibliotēkas multisensoro “Relaksācijas staciju”. Nodarbībā izmantotais piecu maņu modelis — no apzinātības līdz piezemētībai — palīdz bērniem noteikt veidus, kā sevi nomierināt un justies droši jaunā vidē neatkarīgi no tā, vai viņi izjūt stresu, spēcīgas emocijas vai arī viņiem vienkārši ir nepieciešama mierīga atpūta. Pēc darbnīcas stacija var palikt bibliotēkā turpmākai izmantošanai ikdienā.

MĒRĶI

- Iepazīstināt bērnus ar vienkāršām relaksācijas metodēm, izmantojot piecas maņas
- Izveidot nomierinošu un viesmīlīgu vidi, kurā bērni jūtas droši un novērtēti
- Veicināt sociālo saskarsmi, veicot kopīgu sensoro izpēti
- Atbalstīt emocionālo pašregulāciju un labjutību

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Emocionālā izpratne
- Pašregulācijas stratēģijas
- Sensorā izpēte
- Savstarpēja sadarbība
- Apzinātības pamati

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

Koordinatora izmantotās valodas pamatizpratne vai arī tulkojums, ja tas ir pieejams

APRĪKOJUMS

- Austiņas un iepriekš ielādēta nomierinoša mūzika vai multikulturālu dziesmu atskaņošanas saraksti
- Mini galda smilšu dārza vai kinētisko smilšu stacija
- Aromāta izsmidzinātājs vai ar ēterisko eļļu apslacītas vates plāksnītes (bērniem drošas smaržas)
- Augu tēja vai trauks ar ūdeni, kam pievienoti augļi (jāuzrauga)
- Izdrukājamas mandalas vai mākslinieciskas krāsojamās lapas un krāsošanas piederumi
- Ērti grīdas paklājiņi vai spilveni

IZMANTOTAIS SATURS

- Sagatavoti multikulturāli skaņu celiņi
- Vienkārši attēli un zīmes katrai sensorajai stacijai
- Pēc izvēles — aromātu spēle (piemēram, [Le Loto Des Odeurs](#))

1. SAGATAVOŠANĀS (APTUVENI 1 STUNDA 2–3 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Šai aktivitātei ir nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās.

- Iegūstiet un sagatavojiet drošus, vecumam atbilstošus sensoros materiālus.
- Izveidojiet nomierinošus un kultūras ziņā daudzveidīgus mūzikas atskaņošanas sarakstus.
- Izdrukājiet mandalu veidnes un sagatavojiet krāsošanas piederumus.
- Nemiet vērā alerģijas apsvērumus attiecībā uz tēju/aromātu produktiem.

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (15 MIN.)

- Izveidojiet piecas "maņu zonas" dažādos telpas stūros.
- Nodrošiniet liegu apgaismojumu vai dabisku gaismu, kā arī mierīgu fona mūziku.
- Izklājiet grīdas paklājiņus un izkārtojiet zīmes katrai stacijai.

3. IEVADS (30 MIN.)

- **Sagaidīšana** (5 MIN.)

Koordinators iepazīstina ar ideju par "Relaksācijas staciju" — vietu, kur pietāt, atpūsties un parūpēties par sevi.

- **Prezentācijas** (5 MIN.)

Katrs bērns nosauc savu vārdu un min vienu lietu, kas viņam palīdz justies mierīgam vai laimīgam.

- **Sarunu uzsākšana** (15 MIN.)

Katrs bērns apli izvēlas vienu maņu (tausti, redzi, ožu, skaņu, garšu) un dalās ar savu mīļāko atmiņu, kas ar to saistīta. Piemēram:

- "Man ļoti patīk kanēļa smarža mājās."
- "Es jutos mierīgs, klausoties lietus skaņās."

- **Aktivitātes pamatprincipu izklāsts** (5 MIN.)

Izskaidrojiet staciju būtību: "Šodien jūs iepazīsiet piecus veidus, kā, izmantojot savas maņas, justies mierīgi. Tos varēsiet izmantot, kad vien jutīsiet nemieru vai būsiet noraizējušies".

4. AKTIVITĀTE (50 MIN.)

- **1. darbība: staciju iepazīšana** (25 MIN.)

Bērni brīvi pārvietojas pa 5 maņu stacijām.

1. Skaņas zona — uzlieciet austiņas un izbaudiet nomierinošu mūziku un skaņas no visas pasaules.
2. Redzes zona — izkrāsojiet mandalu zīmējumus vai mākslinieciskos rakstus.

3. Taustes zona — veidojiet smilšu dārzu vai iegremdējiet rokas kinētiskajās smiltīs.

4. Ožas zona — pasmaržojiet ēterisko eļļu paraugus (piemēram, lavandas, apelsīna, piparmētras) uz vates plāksnītēm. (Iespēja izmantot spēli *Le Loto Des Odeurs*)

5. Garšas zona — nobaudiet tasi augu tējas, ūdeni ar augļiem vai kādu augļa gabaliņu no tā, izjūtot siltumu un/vai garšu.

- **2. darbība: pārdomu aplis** (15 MIN.)

Kad bērni ir atgriezušies atpakaļ aplī, koordinators uzdod jautājumus:

- Kurā stacijā jūs jutāties vismierīgāk?
- Kā jūs varat izmantot šīs maņas, kad jutāties satraukti vai noraizējušies skolā vai mājās?

Bērni var uzzīmēt vai uzrakstīt vienu ideju uz mazas kartītes "Mana miera recepte" un paņemt to līdzi uz mājām.

- **3. darbība: relaksācijas stacijas kopīga izveide** (10 MIN.)

Bērni palīdz izkārtot materiālus pastāvīgam relaksācijas stacijas stūrītim bibliotēkā, balsojot par tālāk minēto:

- Kuras lietas ir jāatstāj.
- Kādas jaunas lietas vēl ir jāpievieno.
- Kādas zīmes vai noteikumi ir jāizveido šai zonai.

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

Atkārtoti uzskaitiet piecas maņas un to, kāpēc katra no tām mums palīdz relaksēties.

Izdaliet kartītes "Mana miera recepte".

IETEIKUMI TURPMĀKAI RĪCĪBAI...

→ **BIBLIOTĒKAS DARBA LAIKĀ GĀDĀJIET,**
lai relaksācijas stacija būtu atvērta un pieejama.

→ **TAJĀ PAŠĀ STŪRĪTĪ**
piedāvājiet apmeklēt sensorās stāstu stāstīšanas sesijas.

→ **ĻAUJIET BĒRNIEM IZVEIDOT JAUNUS SENSOROS OBJEKTUS**
vai spēļu sarakstus nākamajām darbnīcām.

6. AKTIVITĀTE

Vietējo tālrņu kataloga izveide (darbnīca ar partneriem)

→ **AUDITORIJA:** bibliotēkas personāls, NVO utt.

APMEKLĒTĀJI
15–20

KOORDINATORI
1–2

LĪMENIS
Vidējs

SAGATAVOŠANĀS
15 min.

AKTIVITĀTE
1 st. 30 min.

APRAKSTS

Šīs aktivitātes mērķis ir kopīgi izstrādāt visaptverošu ceļvedi ("tālrņu katalogu") ar svarīgākajiem pakalpojumiem un atbalsta organizācijām, kas sniedz pakalpojumus migrantiem. Tas būs praktisks resurss bibliotēku darbiniekiem, kas ļaus atbilstošāk novirzīt migrantus un palīdzēs tiem efektīvāk orientēties pieejamajos pakalposumos.

MĒRĶI

Dalībnieki:

- Izveidos migrantiem pieejamu katalogu, lai viņi varētu orientēties vietējo pakalpojumu piedāvājumā
- Veicinās sadarbību starp bibliotēkām, NVO un kopienu organizācijām
- Sekmēs informācijas apmaiņu starp pakalpojumu sniedzējiem
- Palielinās zināšanu apmaiņu starp bibliotēkām un NVO

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Sadarbība
- Informācijas pārvaldība

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

- Dalībniekiem ir jābūt informētiem par atbalstu migrācijas jomā (piemēram, vietējām NVO, migrantu apvienībām, sociālajiem pakalpojumiem)

APRĪKOJUMS

- Tikšanās telpa
- Pēc izvēles: prezentācijas lapas ideju apmaiņai

IZMANTOTĀIS SATURS

- Iepriekš aizpildīts vai esošs vietējais katalogs (ja pieejams)
- Izdrukātas veidnes, pildspalvas, klēpdatori/planšetdatori, izdrukāti pakalpojumu saraksti (ja pieejami)

1. SAGATAVOŠANĀS (APTUVENI 1–2 STUNDAS 2–3 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Šai aktivitātei ir nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās.

Apkopojiet informāciju no vietējām valsts iestādēm, NVO, sociālo pakalpojumu organizācijām un kopienas atbalsta grupām, kas piedāvā pakalpojumus migrantiem. Sazinieties ar migrantu atbalsta apvienībām un bibliotēkām, lai noskaidrotu, vai šāds katalogs jau pastāv; šīs aktivitātes mērķis ir aizpildīt nepilnības. Šī darbnīca ļauj apstiprināt katalogu, identificēt trūkumus pakalposumos un nodrošināt, ka gala versijā ir iekļauta visaktuālākā informācija.

Pirms sanāksmes izsūtiet partneriem kataloga veidni, lai tie jau laikus varētu norādīt zināmos pakalposumus. Apkopojiet iesniegtos dokumentus, apziniet trūkumus un veiciet papildu izpēti, lai jau iepriekš palīdzētu aizpildīt veidni.

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (10–15 MIN.)

Izkārtojiet galdus un uz tiem uzlieciet izdrukātas veidnes un kontaktinformācijas veidlapas.

3. IEVADS (30 MIN.)

- **Sagaidīšana** (5 MIN.)

Aiciniet dalībniekus telpā.

- **Prezentācijas** (5 MIN.)

Lūdziet katru dalībnieku īsi iepazīstināt ar sevi.

- **Sarunu uzsākšana** (15 MIN.)

Lūdziet katram dalībniekam pastāstīt par kādu unikālu vai nepietiekami izmantotu pakalpojumu, ko viņu organizācija piedāvā migrantiem. Varat arī uzdot šādus jautājumus: "Ko jūs cerat apgūt vai paveikt šodien?" vai "Kādu sadarbības aspektu jūs vēlaties stiprināt?"

- **Aktivitātes pamatprincipu izklāsts** (5 MIN.)

Izklāstiet kataloga nozīmi un to, kā tas palīdzēs migrantiem piekļūt tādiem pakalpojumiem kā veselības aprūpe, juridiskā palīdzība, izglītība, izmitināšana un nodarbinātība. Uzsveriet iespēju uzlabot sadarbību — veicot kopīgus pasākumus, apmeklējumus un informācijas apmaiņu starp bibliotēkām un asociācijām.

4. AKTIVITĀTE (50 MIN.)

- **1. darbība: pārskatīt un aizpildīt katalogu** (25 MIN.)

Strādājiet grupā, lai pārskatītu veidni. Apspriediet, kādi pakalpojumi ir pieejami katrā kategorijā (piemēram, veselības aprūpe, juridiskā palīdzība). Kopīgi aizpildiet trūkstošo informāciju.

• **2. darbība: identificēt trūkumus un uzlabojamās jomas** (25 MIN.)

Apspriediet, kādas migrantu vajadzības netiek nodrošinātas un kā uz to reaģēt. Kopīgi apmainieties ar idejām un pierakstiet idejas vai risinājumus piezīmēs vai uz prezentācijas lapām.

• **3. darbība: radoša ideju apmaiņa** (25 MIN.)

Apspriediet, kā bibliotēkas un asociācijas var efektīvāk sadarboties. Ieteikumi var ietvert tālāk minēto.

- Kopīgas darbnīcas vai informatīvas sesijas
- Kopīgi resursi un nosūtīšanas sistēmas
- Saskaņoti informatīvie pasākumi
- Kopīgi pasākumi vai kultūras aktivitātes

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

Atvēliet laiku dalībnieku neformālām sarunām un kontaktu dibināšanai, kas var veicināt labāku sadarbību.

Pēc izvēles: nodrošiniet dzērienus un vieglas uzkodas.

Pēc aktivitātes:

- Kopīgojiet un/vai izdrukājiet un izdaliet katalogu, lai dalībnieki to varētu paņemt līdzi.
- Norādiet, kā šo katalogu kopīgot ar migrantiem NVO, sociālajos centros un vietējās bibliotēkās. Mudiniet NVO izmantot šo katalogu kā resursu saviem klientiem.
- Reizi vai divas reizes gadā organizējiet turpmākas tikšanās ar organizācijām, lai apspriestu saistošas idejas vai turpmākas sadarbības iespējas.

**IETEIKUMI
TURPMĀKAI RĪCĪBAI...**

➔ APMĀCĪBA UN APGUVĒ:

organizējiet papildu apmācību bibliotēkas darbiniekiem par to, kā piemērot resursu sarakstu (piemēram, kādās situācijās tas būtu nepieciešams, kā iejūfīgi uzrunāt personas).

Pakalpojuma veids	Organizācijas	Kontakt-informācija	Pakalpojuma apraksts	Atbilstības kritēriji (ja piemērojami)
Veselības aprūpe (neatliekamā un nesteidzamā)	Organizācija X	Piemēram, tālruņa numurs, e-pasta adrese, adrese	(ārsti, garīgā veselība, neatliekamā palīdzība utt.)	
Juridiskā palīdzība			(konsultācijas par imigrāciju, patvēruma atbalsts, tiesību aizstāvība)	
Sociālie pakalpojumi			(izmitināšana, pārtikas bankas, finansiālā palīdzība)	
Nodarbinātības pakalpojumi			(palīdzība darba meklēšanā, apmācības programmas)	
Kopienas resursi			(kultūras centri, valodu kursi, brīvprātīgā darba iespējas)	
Izglītība			(pirmsskolas, pamatskolas/vidusskolas, tehniskā un profesionālā izglītība un apmācība (TVET), universitātes, valodu skolas)	

7. AKTIVITĀTE

Orientēšanās sesijas

→ **AUDITORIJA:** jaunieši migranti un pieaugušie migranti

APMEKLĒTĀJI
7–10

KOORDINATORI
1

LĪMENIS
Augstākais

SAGATAVOŠANĀS
10 min.

AKTIVITĀTE
1 st. 20 min.

APRAKSTS

Šī apmācība iepazīstina jaunpienācējus ar bibliotēku kā viesmīlīgu kopienas atbalsta, mācību un uzticamas ikdienas dzīves informācijas vietu. Tajā ir izceltas pamattiesības un parādīts, kā bibliotēka saista lietotājus ne vien ar grāmatām, bet arī ar uzticamiem pakalpojumiem, tostarp juridisko palīdzību, valodas mācīšanos un digitālajiem rīkiem. Tā papildina ekskursijas, koncentrējoties uz cilvēkiem un atbalstu.

MĒRĶI

- Iepazīstināt migrantus ar bibliotēku kā kopienas resursu centru
- Sniegt skaidru informāciju par galvenajām tiesībām un to, kur meklēt palīdzību
- Iedrošināt patstāvīgi izmantot pakalpojumus (reģistrācijas, programmas, materiālus)
- Veicināt pārliecību uzdot jautājumus un orientēties vietējo pakalpojumu piedāvājumā

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Izpratne par kopienas resursiem un pakalpojumiem
- Savu tiesību aizstāvība un palīdzības lūgšana
- Pamatproblēmu risināšana un kritiskā domāšana

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

- Iepriekšēja pieredze ar bibliotēkām nav nepieciešama
- Koordinators izmantotās valodas pamatizpratne
- Pēc izvēles: mutisks tulkojums vai tulkoti izdales materiāli

APRĪKOJUMS

- Scenāriju kartītes grupas darbam
- Baltā vai papīra tāfele
- Pildspalvas/līmlapīņas
- Pēc izvēles: klades un pildspalvas, ko personas var paņemt līdzi

IZMANTOTĀIS SATURS

- Vienkāršota tiesību reklāmlapa (bibliotēkas apstiprināta vai NVO sagatavota)
- Sagaidīšanas izdales materiāls: bibliotēkas karte, NVO kontaktinformācija, pasākumi
- Informācija par dalību bibliotēkā
- Vietējo atbalsta organizāciju saraksts (juridiskā palīdzība, patversmes, klinikas)

1. SAGATAVOŠANĀS (1–2 STUNDAS 1–2 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Šai aktivitātei ir nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās.

- Apziniet un aiciniet dalībniekus, izmantojot migrantu apvienības, NVO vai reklāmlapas.
- Lūdziet NVO partneriem nodrošināt atjauninātus tiesību materiālus. Uzaiciniet kādu brīvprātīgo no atbalsta apvienības vai juridisko ekspertu, lai izskaidrotu sadaļu “Zini savas tiesības”.
- Izdrukājiet bibliotēkas reģistrācijas veidlapas, scenāriju kartītes un sagaidīšanas izdales materiālus.
- Izvēlieties uzskates materiālus: resursus, grāmatas svešvalodās, digitālos pakalpojumus.

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (10 MIN.)

- Iekārtojiet telpu diskusijām un prezentācijām nelielās grupās.

3. IEVADS (20 MIN.)

- **Sagaidīšana** (5 MIN.)

Sasveiciniet ar dalībniekiem: “Laipni lūgti bibliotēkā! Šīsdiņas sesijā jūs uzzināsi, kā bibliotēka var palīdzēt jums justies kā mājās [pilsētā] — ar informāciju, atbalstu un draudzīgu attieksmi.”

Uzsveriet, ka bibliotēka ir paredzēta ikvienam. Neviena jautājums nav nesvarīgs — bibliotēkas darbinieki vienmēr ir gatavi palīdzēt.

- **Prezentācijas** (5 MIN.)

Koordinators iepazīstina ar sevi un bibliotēku.

- Sniedziet sīkāku informāciju par lasītāja kartēm un piekļuvi grāmatām, datoriem, pasākumiem, valodu kafejnīcām, darba resursiem.
- Precizējiet prasības (bezmaksas? ID? adrese?). Uzsveriet drošības un iekļaušanas aspektu.

- **Sarunu uzsākšana** (5 MIN.)

Aiciniet dalībniekus iepazīstināt ar sevi un pateikt vienu vārdu (vai īsu frāzi) jebkurā valodā, kas viņiem atgādina par mājām vai liek justies gaidītiem jaunā vietā. Ja dalībnieki vēlas, viņi var paskaidrot, kāpēc, bet kopumā pietiek tikai dalīties ar šo vārdu/frāzi.

- **Aktivitātes pamatprincipu izklāsts** (5 MIN.)

Paskaidrojiet, ka sesijas uzmanības centrā ir tiesības un tas, kā bibliotēka palīdz saistīt lietotājus ar atbalsta pakalpojumiem.

4. AKTIVITĀTE (50 MIN.)

- **1. darbība: prezentācija “Zini savas tiesības”** (10 MIN.)

Iepazīstiniet ar pamattiesībām (veselība, izglītība, drošība, nediskriminācija), izmantojot reklāmlapas vai NVO materiālus. Uzsveriet, ka tiesības attiecas uz visiem — neatkarīgi no statusa. Atsaucieties uz starptautiskajām tiesībām (piemēram, ES hartu). (Skatiet 2024. gada [IFLA Vadlīnijas bibliotēkām, kas atbalsta pārvietotās personas](#), 2.1. sadaļu).

PADOMS. Uzaiciniet NVO vai juridisko ekspertu, lai sniegtu atbalstu un atbildētu uz jautājumiem.

Parādiet dalībniekiem, kur atrast NVO kontaktinformāciju un kā lūgt palīdzību bibliotekāriem.

• **2. darbība: lasītāja kartes iegūšana** (10 MIN.)

Izskaidrojiet bibliotēkas pakalpojumu nozīmi un to, kā iegūt lasītāja karti.

- Paskaidrojiet, ka lasītāja karte nodrošina piekļuvi grāmatām, datoriem, bezmaksas darbnīcām, kopienas pasākumiem, valodu kafejnīcām, atbalstam darba meklējumos.
- Precizējiet: karte ir pieejama bez maksas (vai arī nosacījumus, ja tādi ir piemērojami), tai nav statusa vai adrešu ierobežojumu (ja iespējams). Tāpat arī paskaidrojiet, kā reģistrēties.
- Uzsveriet, ka bibliotēka ir droša vieta bez nosodošas attieksmes un ka darbinieki vienmēr ir gatavi palīdzēt.

• **3. darbība: diskusija — “Kurp tu doties?”** (30 MIN.)

Koordinators skaidri nolasa īsas ikdienas situācijas. Piemēram:

- “Jūs jūtaties slims. Ko jūs darīsiet?”
- “Jūs vēlaties apgūt franču valodu. Ar ko varat sākt?”
- “Jūs vēlaties satikt jaunus cilvēkus kopienā. Kur jūs varētu doties?”
- “Jums (vai jūsu bērnam) ir jāgatavojas valodas zināšanu pārbaudījumam vai jāgatavo vēstures projekts. Kādus resursus jūs varat izmantot?” (gan drukātā, gan digitālā formātā, konsultācijas utt.)
- “Skolā pret jūsu bērnu izturas netaisnīgi. Kurš varētu palīdzēt?”
- “Jūs vēlaties uzzināt, kā pierēģistrēt bērnus skolā.”

Pielāgojiet katru situāciju resursam (plakātam, darbiniekam, reklāmlapai). Koordinators ar dalībnieku palīdzību apstiprina un norāda resursu atrašanās vietu.

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

- Pajautā: “Ko jaunu jūs šodien uzzinājāt? Miniet vienu piemēru.”
- Atgādiniet: “Jūs vienmēr varat uzdot jautājumus bibliotekāram — viņa pienākums ir palīdzēt.”
- Izsniedziet reklāmlapas un palīdziet interesentiem reģistrēties lasītāja kartes saņemšanai.

8. AKTIVITĀTE

Sagaidīšanas plakāti un norādes

→ **AUDITORIJA:** jaunieši migranti

APMEKLĒTĀJI
7–10

KOORDINATORI
1

LĪMENIS
Augstākais

SAGATAVOŠANĀS
10 min.

AKTIVITĀTE
1 st. 30 min.

APRAKSTS

Šajā radošajā darbnīcā jaunieši migranti un bērni migranti tiek aicināti izveidot piktogrammas un daudzvalodu sagaidīšanas zīmes publisko bibliotēku telpām. Galvenā uzmanība tiek pievērsta vizuālajai komunikācijai, iejūtībai un pieejamībai, lai nodrošinātu, ka visi kopienas locekļi neatkarīgi no valodas zināšanām jūtas droši un iekļauti.

MĒRĶI

- Veicināt līdzatbildības un piederības sajūtu sabiedriskās vietās
- Veicināt vizuālo prātību un iekļaujošu dizainu
- Vairot izpratni par pieejamību un komunikācijas vajadzībām
- Izveidot taustāmus, jēgpilnus materiālus, ko bibliotēkas var izstādīt savās telpās

APGŪSTAMĀS IEMAŅAS

- Vizuālā komunikācija un dizains
- Komandas darbs un savstarpēja sadarbība
- Kritiskā domāšana attiecībā uz iekļaušanu un pieejamību
- Radoša izpausme
- Valodas izpratne un iejūtība

PRIEKŠNOTEIKUMI AUDITORIJAI

- Spēja zīmēt vai vizuāli paust idejas (nav nepieciešamas mākslinieciskās prasmes)
- Pamatizpratne par simboliem un zīmēm sabiedriskās vietās
- Pieredze, kas saistīta ar orientēšanos nepazīstamās vietās vai sistēmās

APRĪKOJUMS

- Liela izmēra zīmēšanas papīrs, marķieri, krāsainie zīmuli, šķēres, lime
- Papīra tāfele vai parastā tāfele, lai apmainītos ar idejām

IZMANTOTĀS SATURS

- Izdrukāti piktogrammu un daudzvalodu zīmju paraugi
 - Piekluve tulkošanas lietotnēm vai vārdnīcām (pēc izvēles)
 - Sagaidīšanas zīme “Laipni lūgti!” un iekļaujošas frāzes dažādās valodās
 - Pieejamības simboli (piemēram, invaliditātes ikonas, dzirdes palīgierīces)
- Skatiet: [The Noun Project](#).

**IETEIKUMI
TURPMĀKAI RĪCĪBAI...**

→ IZVEIDOJIET IKMĒNEŠA SESIJU

“Jautājiet tiesību ekspertam”, ko rīkot kopā ar uzticamu vietējo NVO vai specializētām administratīvās palīdzības klīnikām.

1. SAGATAVOŠANĀS (1-2 STUNDAS 1-2 NEDĒĻAS IEPRIEKŠ)

Šai aktivitātei ir nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās.

- Apkopoiet un izdrukāiet simbolu un iekļaujošu zīmju piemērus.
- Sagatavojiet noderīgu daudzvalodu vai vizuālu ziņojumu sarakstu (piemēram, "Droša vide", "Laipni lūgti!", "Nepieciešama palīdzība?").
- Saskaņojiet ar bibliotēku izvēlēto gala darbu izstādišanu.

PADOMS. Apsveriet iespēju sesijas atbalsta nodrošināšanai piesaistīt kādu migrantu vai kopienas locekli ar labām grafiskām prasmēm.

2. SAGATAVOŠANĀS PASĀKUMA DIENĀ (10 MIN.)

- Izkārtējiet zīmēšanas materiālus un simbolu piemērus uz galdiem.
- Izveidojiet sagaidīšanas tāfeli ar iedvesmojošiem attēliem.
- Sagatavojiet vietu pie sienas vai citur, kur jaunieši var izvietot savas zīmes, kad darbs ir pabeigts.

3. IEVADS (30 MIN.)

- **Sagaidīšana** (5 MIN.)

Draudzīga iepazīšanās, pārskats par telpu un dienas aktivitāti.

- **Sarunu uzsākšana** (10 MIN.)

"Simbolu šarādes" — izspēlējiet vai uzzīmējiet bieži lietotas zīmes un lūdziet citiem uzminēt, kas tajās attēlots.

- **Prezentācijas** (5 MIN.)

Dalībnieki un koordinators iepazīstina ar sevi un dalās ar vienu zīmi vai simbolu, kas viņiem patīk vai kas pat ir palīdzējis viņiem justies gaidītiem vai drošībā.

- **Aktivitātes pamatprincipu izklāsts** (20 MIN.)

- Kāpēc zīmes ir svarīgas, jo īpaši jaunpienācējiem vai tiem, kuri nerunā attiecīgajā valodā.
- Demonstrējiet efektīvu, iekļaujošu zīmju piemērus.
- Iepazīstiniet ar mērķi, proti, izveidot oriģinālas bibliotēkas zīmes un piktogrammas.

4. AKTIVITĀTE (50 MIN.)

- **1. darbība: ideju apmaiņa un ieskicēšana** (15 MIN.)

- Pāros vai nelielās grupās dalībnieki apmainās ar idejām par zīmēm, ko viņi vēlētos redzēt bibliotēkā. Rosiniet pārdomas: "Kas jums būtu palīdzējis justies gaidītākam, kad šeit ieradāties pirmoreiz?"
- Piemēram: "Šeit tu esi drošībā", "Lūdz palīdzību", "Stāstu laiks", "Klusā zona".
- Padomājiet: kam varētu būt nepieciešama šī zīme? Kā mēs to varam attēlot bez vārdiem?
- Varat arī izveidot zīmes dažādām bibliotēkas nodaļām (piemēram, literatūras, mākslas, svešvalodu grāmatu, filozofijas utt.).

- **2. darbība: zīmju veidošana** (30 MIN.)

- Dalībnieki veido zīmes, izmantojot marķierus, trafaretus un kolāžas.
- Mudiniet izmantot krāsas, dažādas valodas un viegli uztveramu dizainu (piemēram, lielus burtus, vienkāršas ikonas).

- **3. darbība: dalīšanās** (5 MIN.)

Katrs iepazīstina grupu ar savu zīmi.

5. AKTIVITĀTES NOSLĒGUMS (10 MIN.)

- Piedāvāiet dalības apliecību vai nelielu dāvanu (piemēram, grāmatzīmi ar iekļaujošu vēstījumu).
- Pēc aktivitātes izvietojiet jaunās norādes bibliotēkā.

**IETEIKUMI
TURPMĀKAI RĪCĪBAI...**

→ **VEICIET PAPILDU SESIJU,**
lai izveidotu pilnīgu daudzvalodu
"Sagaidīšanas sienu".

→ **ORGANIZĒJIET LĪDZĪGU
DARBNĪCU,**
lai, izveidotu datoru, izstrādātu simbolus un
norādes.

→ **PĒC AKTIVITĀTES IZVIETOJIET
JAUNĀS NORĀDES BIBLIOTĒKĀ,**
kad tās ir gatavas lietošanai, vai arī veiciet
pielāgojumus vai digitalizējiet tās, lai
sagatavotu plašākai lietošanai.

MĒS VĒLAMIES UZZINĀT JŪSU VIEDOKLI!

Vai jums ir atsauksmes par metodisko
līdzekli un aktivitātēm vai idejas,
ar kurām vēlaties dalīties?

Mēs priecāsimies uz klausīt jūsu domas,
ieteikumus un idejas.

Sazinieties ar mums, rakstot uz e-pasta adresi:

library.bridges@bibliosansfrontieres.org

LiBri

comunitățile
viitorului

Biblioteche
Senza Frontiere
ITALIA

FRSI

Eiropas Savienības
finansēts